

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Poslovni sekretar

PROSTO GIBANJE DELAVCEV V EU

Mentorica: Milena Matić Klanjšček, univ. dipl. prav.
Lektorica: Karin Vidmar

Kandidatka: Karmen Konjar

Kranj, september 2011

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici Mileni Matić Klanjšček, univ.dipl.prav., za pomoč in nasvete pri izdelavi diplomske naloge.

Zahvaljujem se tudi Karin Vidmar, ki je lektorirala moje diplomsko delo.

Posebna zahvala gre moji družini, ki me je moralno podpirala med študijem in samo izdelavo te naloge.

Hvala tudi vsem, ki ste si vzeli čas in izpolnili ankete.

IZJAVA

»Študentka Karmen Konjar izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom gospe Milene Matić Klanjšček, univ. dipl. prav.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Živimo v času, ko si je zelo težko prislužiti vsakdanji kruh. Ker pa vsi stremimo k boljšim pogojem za življenje ter hočemo čim več zaslužiti, se marsikdo od nas ozira za delom tudi izven naše države. Odkar pa smo se priključili veliki skupnosti – Evropski uniji, pa nam je delo v tujini še bolj na dosegu rok.

Pa vendar, mnogo nas je, ki bi ta korak naredili in šli na tuje zaradi boljših plač ali kateregakoli drugega razloga, a le peščica od nas se za ta korak res odloči. Predvsem nas muči vprašanje: Ali so v tujini res boljši pogoji za življenje in zaslužek?

Trg delovne sile v EU in Sloveniji se sooča s strukturno brezposelnostjo, ki nastane zaradi neuskklajenosti med ponudbo in povpraševanjem po določenih poklicih, zaradi česar je posledično priložnost za zaposlovanje delavcev iz drugih držav večja.

Slovenija ni ciljna država za zaposlitev delavcev iz novih držav EU (npr. Romunije, Bolgarije, Poljske, Madžarske ...) Slovenski delavci niso preveč zainteresirani za delo v tujini (znotraj EU), vendar pa se počasi zavedajo tudi te možnosti. Zaradi prostega pretoka na trgu delovne sile v Sloveniji ni čutiti večjih posledic, bo pa vsekakor lažje za delavce iz EU, saj ne bodo imeli več težav z delovnimi dovoljenji.

KLJUČNE BESEDE

- Evropska Unija
- Direktive EU
- Delovna sila
- Trg dela

ABSTRACT

We live in a time when it is very hard to earn daily bread. As we all strive for better conditions for living and we want to earn as much as possible, many of us are looking for work outside our country. But since we joined the European Union a great community, working abroad are more at our fingertips. Many of us who would do this step and go to foreign for better wages or any other reason, but only a handful of us to really decide this step. Above all, we suffer the question: "Are they really better abroad, living conditions and earnings?".

The labour market in the EU and Slovenia is faced with structural unemployment caused by the mismatch between supply and demand for certain professions, which in turn has the opportunity to hire workers from other countries increased.

Slovenia is not a target country for the employment of workers from new EU countries (egg Romania, Bulgaria, Poland, Hungary ...) Slovenian workers are not too interested in working abroad (within EU), but also slow to realize this potential.

The free movement of labour market in Slovenia does not feel any major consequences, but it will certainly make it easier for workers from the EU, because they will have more problems with work permits

KEYWORDS

- European Union
- EU Directive
- Workforce
- Labour Market

KAZALO

1 UVOD	1
1.1 Predstavitev problema	1
1.2 Cilji diplomskega dela	1
1.3 Predlagane metode in predvideni rezultati dela.....	1
2 EVROPSKA UNIJA	2
2.1 Svet Evropske unije	2
2.2 Evropska komisija	2
2.3 Odbor za gospodarske in socialne zadeve.....	2
2.4 Evropski parlament	3
2.5 Evropsko sodišče.....	3
3 DIREKTIVE EU	4
3.1 Definicija direktive	4
3.2 Okvirna direktiva o varnosti in zdravju.....	4
3.3 Posebne direktive	5
4 PROST PRETOK DELOVNE SILE	6
4.1 Definicija delavca	6
4.2 Evropsko državljanstvo	6
4.3 Mobilnost delovne sile.....	7
4.4 Vzroki in vrste migracij	7
4.5 Priznavanje poklicnih kvalifikacij	7
4.6 Socialne ugodnosti	8
4.7 Temeljne pravice delavcev.....	8
5 TRG DELA	9
5.1 Notranji trg	9
5.2 EURES	8
5.1.1 Brezposelnost.....	9
5.2.2 Analiza statističnih podatkov registrirane brezposelnosti	10
5.2.3 Analiza statističnih podatkov o veljavnih delovnih dovoljenjih za tujce	11
5.3 2. maj 2011 – odpravljene omejitve pri prostem pretoku delavcev	11
6 RAZISKAVA O DELU V TUJINI, DELU V EVROPSKI UNIJI TER ZAPOSLOVANJU TUJCEV V SLOVENIJI	13
6.1 Anketa za delavce	13
6.2 Anketa za podjetja	33
7 POVZETEK RAZISKAV	45
7.1 Povzetek raziskave za delavce	45
7.2 Povzetek raziskave za podjetja.....	45
8 ZAKLJUČEK	46
9 LITERATURA IN VIRI	47
10 KAZALA	48
10.1 KAZALA TABEL.....	48
10.1 KAZALA GRAFOV	49
11 PRILOGE	51
11.1 ANKETA ZA DELAVCE	51
11.2 ANKETA ZA PODJETJA.....	54
12 POJMOVNIK	57

1 UVOD

1.1 Predstavitev problema

Problem je vezan na vprašanje, koliko ljudi bi sploh iskalo delo v drugih državah in kakšno je njihovo mnenje o delu v tujini. Ker pa tudi mene zanima delo izven Slovenije, je tudi to eden izmed razlogov za izbor teme. Raziskavo bom opravila med državljani Republike Slovenije. Poizvedela bom, kakšna so njihova zanimanja za delo v tujini. Raziskavo bom naredila tudi v slovenskih podjetjih, da izvem tudi, kakšen je njihov odnos do tujih delavcev.

Prost pretok oseb je poleg prostega pretoka blaga, kapitala in storitev ena od štirih temeljnih svoboščin na notranjem trgu Evropske unije. Prosto gibanje delavcev torej pomeni, da vsak državljan članice EU lahko dela v katerikoli drugi članici EU pod enakimi pogoji kot domači državljani. Ker pa smo imeli slovenski državljani še do pred kratkim omejitve v določenih državah, se mi zdi tema še toliko bolj zanimiva.

1.2 Cilji diplomskega dela

Cilj naloge je torej vsaj delno prikazati, kolikšno je zanimanje slovenskih delavcev za delo v tujini. Prikazala pa bom tudi, na kakšne načine in ali sploh nekatera slovenska podjetja zaposlujejo tujo delovno silo. Analizirala bomo tudi že obstoječe statistične podatke EURES-a in s pomočjo le-teh poskušala prikazati, kakšno je stanje na delovnem trgu.

1.3 Predlagane metode in predvideni rezultati dela

Diplomska naloga bo sestavljena iz dveh delov, teoretičnega ter praktičnega. V teoretičnem delu bom uporabila knjižna gradiva in internetne vire, v praktičnem delu pa bom uporabila metodo anketnega vprašalnika, ki ga je izpolnilo štirideset prijateljev in znancev ter pet podjetij. Njihove odgovore bom prikazala v obliki tabel, grafov ter interpretacije.

Predvidevam, da bo raziskava pokazala, da delavci še vedno najraje iščejo delo v svoji državi, ker čutijo neko pripadnost in varnost. Raziskava v podjetjih pa bo verjetno pokazala, da bi zaposlovali več tujcev, če ne bi bilo toliko administrativnih težav.

2 EVROPSKA UNIJA

2.1 Svet Evropske unije

Svet Evropske unije, ki ga sestavljajo ministri držav članic in ga običajno imenujemo Svet ministrov ali samo Svet, je glavni organ Unije za sprejemanje odločitev. Ponekod sam ali na številnih področjih skupaj z Evropskim parlamentom sprejema instrumente sekundarne zakonodaje na predlog Komisije. V praksi se pomembne odločitve sprejemajo soglasno, kar pomeni, da je glas najmanjše države enako vreden kot glas največje države in da vsaka država lahko blokira proces Skupnosti ali pa s kvalificirano večino, in sicer pod pogoji, razloženimi v poglavju o procesu odločanja v Skupnosti.

Čeprav o »Svetu« govorimo kot o nečem abstraktnem, obstaja v resnici več ločenih specializiranih svetov: Svet ministrov za kmetijstvo, za gospodarske in finančne zadeve, za promet, za industrijo itd. Vsak Svet sestavljajo ministri, pristojni za določeno zadevo. Včasih se dva ali trije Sveti sestanejo na isti dan, in sicer tri mesece v letu v Luksemburgu, ostali del leta pa v Bruslju, kjer ima sedež sekretariat Sveta. Čeprav se o vprašanih pogovarjajo odgovorni ministri, pa odločitve lahko sprejme katerikoli Svet, in to je pogosto Svet za »splošne zadeve«, ki združuje ministre za zunanje zadeve. Slednji do neke mere veljajo za »glavne« predstavnike držav članic v Svetu (*Moussis, 1999, 62*).

2.2 Evropska komisija

Evropska komisija, ki jo običajno omenjamo le kot Komisijo, je, kot smo videli, rezultat združitve izvršnih teles treh Evropskih skupnosti julija 1967. Število njenih članov je raslo z vsako širitvijo Skupnosti, vendar pa načeloma Komisijo sestavljata dva komisarja na vsako veliko državo članico in eden na vsako izmed manjših držav članic. Členi od 156. do 163. Pogodbe o ES, z dopolnili po pristopu treh novih članic, določajo, da Komisijo sestavlja dvajset članov, imenovanih za obdobje petih let s skupnim dogovorom vlad držav članic, potem ko jih potrdi Evropski parlament, ter da izvaja svoje naloge povsem neodvisno in v splošnem interesu Skupnosti. Protokol Amsterdamske pogodbe o ustanovah določa, da naj bi ob začetku veljave prve širitve Unije Komisijo sestavljal po en državljan vsake izmed članic, pod pogojem, da se do tega dne spremeni tehtanje glasov v Svetu in tako nadomesti izgubo tistih držav članic, ki bi se odpovedale možnosti kandidiranja še drugega člana Komisije. Prav tako Amsterdamska pogodba tudi določa, da mora Evropski parlament potrditi kandidature osebe, ki jo vlade držav članic imenujejo za predsednika Komisije in da se mora le-ta strinjati s kandidaturami članov Komisije. Tako je neodvisnost izvršnega organa Skupnosti še večja (*Moussis, 1999, 55*).

2.3 Odbor za gospodarske in socialne zadeve

Odbor je uradno telo, ki omogoča ustanovam Skupnosti, da pri pripravi odločitev Skupnosti ovrednotijo in upoštevajo interese različnih gospodarskih in socialnih

skupin. Njegovi člani, ki jih kandidirajo države članice in imenuje Svet po posvetovanju s komisijo, morajo zagotoviti, da so v njem zastopane najrazličnejše kategorije gospodarskega in družabnega življenja. 222 članov v OGS se prostovoljno razdeli v tri skupine: skupino delodajalcev (znano kot I. skupino), ki jo sestavljajo predstavniki industrije, bančnih in finančnih ustanov, zvez prometnih operaterjev itd.; skupino delavcev (znano kot II. skupino), ki jo povečini tvorijo predstavniki sindikalnih organizacij, ter skupino različnih interesov (znano kot III. skupino), v kateri so predstavniki kmetijstva, obrti, malih in srednje velikih podjetij, strok, združenj potrošnikov in organizacij, ki predstavljajo različne interese, na primer družin ali ekoloških gibanj. Z odborom se morata Svet in Komisija na določenih področjih, ki jih navaja Pogodba o Evropski uniji, posvetovati. Ti ustanovi pa se lahko z Odborom posvetujeta tudi vsakokrat, ko se jima to zdi potrebno (Moussis, 1999, 58).

2.4 Evropski parlament

Člani Evropskega parlamenta (poslanci) zastopajo državljane EU. Državljeni jih izvolijo vsakih pet let na neposrednih volitvah. Parlament je skupaj s Svetom najpomembnejše zakonodajno telo EU.

Evropski parlament ima tri glavne naloge:

- skupaj s Svetom sprejema evropsko zakonodajo in o njej razpravlja;
- nadzoruje druge evropske institucije, zlasti Evropsko komisijo, in preverja demokratičnost njihovega delovanja;
- skupaj s Svetom sprejema proračun EU in o njem razpravlja. (http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_sl.htm, 26. 8. 2011)

2.5 Evropsko sodišče

Sodišče Evropske unije sestavlja po en sodnik iz vsake države članice EU. Sodišču pomaga osem generalnih pravobranilcev. Njihova naloga je podati pravno mnenje o zadevah, predloženih Sodišču. Njihovo delo mora biti javno in nepristransko. Sodnike in generalne pravobranilce imenujejo vlade držav članic EU za obdobje šestih let z možnostjo ponovnega imenovanja.

Da bi Sodišče Evropske unije uspešneje reševalo številne predložene zadeve in zaradi boljše pravne zaščite državljanov, je bilo ustanovljeno Splošno sodišče, ki je pristojno za obravnavo tožb fizičnih oseb, podjetij in nekaterih organizacij ter zadev, povezanih s konkurenčnim pravom.

Sodišče za uslužbence Evropske unije razsoja v sporih med Evropsko unijo in njenimi uslužbenci.

Sodišče odloča o zadevah, ki se mu predložijo. Pristojno je za obravnavo petih vrst postopkov:

- predhodno odločanje – sodišče države članice se obrne na Sodišče Evropske unije s prošnjo za razjasnitev določenega vidika razlage prava EU,
- tožba zaradi neizpolnitve obveznosti – postopek zoper državo članico zaradi neizpolnjevanja prava EU,
- ničnostna tožba – vloži se zoper predpis EU, za katerega se meni, da krši pogodbe in temeljne pravice EU,
- tožba zaradi nedelovanja – postopek zaradi nedelovanja institucije EU oziroma nesprejemanja določenih odločitev,
- pritožba – fizična oseba, podjetje ali organizacija se lahko pritoži zoper odločitev ali ukrep EU.
(http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_sl.htm, 26. 8. 2011).

3 DIREKTIVE EU

3.1 Definicija direktive

Evropska direktiva določi cilje, ki jih morajo uresničiti države članice, način uresničevanja pa prepusti njim. Naslovnik direktive je država članica, več držav članic ali vse države članice. Nacionalni zakonodajalec mora s posebnim pravnim aktom prenesti direktivo v domače pravo in nacionalno zakonodajo uskladiti s cilji direktive, šele potem v njej zapisana načela veljajo za državljane.

Direktiva določi datum, do katerega jo je treba prenesti v nacionalno pravo. Države članice lahko pri prenosu upoštevajo domače posebnosti, prenos v domačo zakonodajo pa morajo izvesti v določenem roku.

Direktiva se uporablja za usklajevanje nacionalnih zakonodaj, predvsem v zvezi z delovanjem enotnega trga (na primer standardi za varnost izdelkov). (http://ec.europa.eu/eu_law/directives/directives_sl.htm, 9. 6. 2011)

3.2 Okvirna direktiva o varnosti in zdravju

Evropska okvirna direktiva o varnosti in zdravju pri delu (Direktiva 89/391 EGS), sprejeta leta 1989, je bila pomemben mejnik pri izboljšanju varnosti in zdravja pri delu. V vsej Evropi zagotavlja minimalne varnostne in zdravstvene zahteve, države članice pa lahko ukrepe ohranijo ali uvedejo še strožje.

Nekatere določbe okvirne direktive so leta 1989 prispevale k uvedbi pomembnih novosti, vključno z naslednjimi:

- Izraz »delovno okolje« je bil določen v skladu s Konvencijo št. 155 Mednarodne organizacije dela (MOD) in opredeljuje moderen pristop, ki upošteva tehnično varnost in splošno preprečevanje slabega zdravja.

- Namen direktive je ustvariti enako raven varnosti in zdravja za vse delavce (izjeme so le delavci na domu ter nekatere javne in vojaške službe).
- Direktiva delodajalce zavezuje k sprejetju ustreznih preprečevalnih ukrepov za varnejše in bolj zdravo delo.
- Direktiva kot ključni element uvaja načelo ocene tveganja in opredeljuje njene glavne elemente (npr. določanje nevarnosti, sodelovanje delavcev, uvedba ustreznih ukrepov, namenjenih predvsem odpravljanju tveganj pri viru, dokumentacija in redno ocenjevanje nevarnosti na delovnem mestu).
- Nova obveznost uvedbe preprečevalnih ukrepov izrecno poudarja pomen novih oblik upravljanja varnosti in zdravja v okviru splošnih postopkov upravljanja.
(<http://osha.europa.eu/sl/legislation/directives/the-osh-framework-directive>, 9. 6. 2011)

3.3 Posebne direktive

Na podlagi okvirne direktive je bila sprejeta vrsta posebnih direktiv, ki se osredotočajo na posamezne vidike varnosti in zdravja pri delu. Kljub temu okvirna direktiva še naprej velja za vsa področja, ki jih zajemajo posebne direktive. Če posebne direktive vsebujejo posebne, še strožje določbe, imajo te določbe prednost. Posebne direktive natančno določajo načela okvirne direktive na teh področjih:

- posebne naloge (npr. ročno premeščanje bremen),
- posebne nevarnosti pri delu (npr. izpostavljenost nevarnim snovem ali fizikalnim dejavnikom),
- posebna delovna mesta in sektorji (npr. začasna delovna mesta, ekstraktivna industrija, ribiška plovila),
- posebne skupine delavcev (npr. nosečnice, mladi delavci, delavci s pogodbo o zaposlitvi za določen čas),
- določeni vidiki, povezani z delom (npr. organizacija delovnega časa).

V posebnih direktivah je opredeljeno, kako je treba ta tveganja oceniti, v nekaterih primerih pa so določene tudi mejne vrednosti za določene snovi ali dejavnike. Standardi, določeni v teh posebnih direktivah, predstavljajo minimalne standarde za zaščito delavcev, države članice pa jih lahko ohranijo ali določijo višje ravni zaščite.
(<http://osha.europa.eu/sl/legislation/directives/directives-intro>, 9. 6. 2011)

4 PROST PRETOK DELOVNE SILE

4.1 Definicija delavca

Delavec je oseba, ki:

- poklicno opravlja kako fizično delo, npr.: cestni, gradbeni, pristaniški, tovarniški, sezonski, šolski, zdravstveni delavec itd.;
- poklicno ali tudi ljubiteljsko opravlja kako delo, ki ni fizično, npr.: družbeni, duševni, gledališki, filmski, kulturni, javni, politični, športni itd.;
- kdor sploh dela.

Delavec je torej lahko oseba, ki ima sklenjeno delovno razmerje, na podlagi katerega ima določene pravice, obveznosti in odgovornosti. Včasih so s tem pojmom označevali le tiste, ki so opravljali pretežno ročna fizična dela, sedaj pa se ta izraz uporablja v najširšem pomenu besede za vse, ki opravljajo kakršno koli delo s sklenjenim delovnim razmerjem ali tudi samo ljubiteljsko. (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Delavec>, 9. 6. 2011)

4.2 Evropsko državljanstvo

Slovenski državljani smo 1. maja 2004 postali državljani EU. Evropsko državljanstvo, ki slovenskega ne nadomešča, temveč ga dopolnjuje, prinaša nove pravice, med drugim:

- pravico do prostega gibanja na ozemlju EU;
- pravico do prebivanja na ozemlju držav članic;
- pravico voliti in biti izvoljen za poslanca na volitvah v Evropski parlament ter voliti in biti izvoljen na lokalnih volitvah v državi stalnega prebivališča, četudi nismo državljani dotične države članice EU;
- pravico do celovite diplomatske in konzularne zaščite na veleposlaništvu ali konzulatu katere koli druge države članice EU (v primeru bolezni, težje nesreče ali smrti, zapora, pripora ali napada ter za pomoč pri urejanju statusnih zadev posameznika, na primer izdaja potnega lista za vrnitev);
- pravico nasloviti peticijo na Evropski parlament o zadevi, ki je povezana z EU in vas neposredno zadeva;
- pravico obrniti se na varuha človekovih pravic;
- pravico pritožiti se Evropski komisiji zaradi domnevne kršitve zakonodaje EU v državi članici.

(<http://www.evropa.gov.si/si/drzavljanstvo-in-uprava/>, 26. 8. 2011)

Pomembno je, da dodamo, da državljanstvo EU ne more pridobiti vsak, ampak je le-to izključno vezano na državljanstvo ene izmed držav članic, kar z drugimi besedami pomeni, da če ima vsak posameznik državljanstvo države, ki je članica EU, ima avtomatsko s tem tudi državljanstvo EU (Kezunovič, 2003, 22-23).

4.3 Mobilnost delovne sile

Načelo prostega pretoka delavcev je del načela prostega pretoka oseb, ki je poleg prostega pretoka blaga, storitev in kapitala ena štirih temeljnih svoboščin skupnega notranjega trga EU. Prosto gibanje delavcev je temeljno načelo, zapisano v 45. členu Pogodbe o delovanju Evropske unije in podprto s sekundarno zakonodajo EU ter sodno prakso Sodišča Evropske unije. Državljeni EU imajo pravico poiskati delo v drugi državi EU, se tam zaposliti brez delovnega dovoljenja, kot zaposleni tam prebivati, ostati tam tudi po končani zaposlitvi, upravičeni pa so tudi do enakega obravnavanja kot državljani tiste države pri zaposlovanju, delovnih pogojih in socialnih in davčnih ugodnostih.

(<http://ep.sta.si/2011/05/mobilnost-delovne-sile-gonilo-trajnostnega-razvoja-eu/>, 26.8.2011)

4.4 Vzroki in vrste migracij

Dosedanja migracijska gibanja so pokazala, da se kot vzroki migracij po vsem svetu najpogosteje pojavljajo: neenakomeren gospodarski razvoj, regionalna povezanost nacionalnega gospodarstva, širši gospodarski integracijski procesi v svetovnih razmerah, večja odprtost meja oziroma liberalizacija prehodov čez mejo itd.

Nekoliko podrobneje bi lahko vzroke razdelili na:

- ekonomske in demografske
- družinske in osebne
- politične, vojaške
- religiozne
- vzroke »verižne« migracije
- interne, mednarodne, kontinentalne, interkontinentalne
- trajne, občasne
- politične migracije, begunci, apatridi
- kontrolirane, nekontrolirane migracije (Končar, 1993, 22).

4.5 Priznavanje poklicnih kvalifikacij

Prost pretok oseb, ki je eden glavnih ciljev za povečanje mobilnosti znotraj EU, določen že v ustanovitvenih pogodbah Evropske skupnosti, vključuje poleg prostega gibanja delavcev, koordinacije sistemov socialnih varnosti in državljskih pravic tudi vzajemno priznavanje kvalifikacij.

V ta namen je bila sprejeta Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij, ki ureja sistem priznavanja kvalifikacij in omogoča državljanom držav članic EU dostop ter opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v drugih državah članicah pod enakimi pogoji, kot veljajo za državljane države članice gostiteljice.

Direktiva 2005/36/ES, ki je začela veljati 20. oktobra 2007, združuje in posodablja 15 obstoječih direktiv, ki zajemajo vsa pravila priznanja, razen za nekatere poklice, ki jih obravnavajo posebne področne direktive (odvetniki, dejavnosti na področju strupenih snovi, zavarovalni posredniki, prometni sektor). (http://www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/vzajemno_priznavanje_kvalifikacij/, 26. 8. 2011)

4.6 Socialne ugodnosti

- Iskalci dela: iskalci dela iz drugih držav EU imajo pravico do enake denarne pomoči, ki naj olajša iskanje dela, kot domači iskalci dela, pod pogojem, da so dejansko vključeni na tamkajšnji trg dela, tj. da v tisti državi razumno dolgo iščejo zaposlitev.
- Delavci iz drugih držav EU imajo pravico do enakih socialnih in davčnih ugodnosti kot državljani tiste države, denimo ugodnosti v javnem prevozu za velike družine, otroškega dodatka, minimalnega dodatka za preživljanje.
- Čezmejni delavci, tj. ljudje, ki se vozijo na delo v drugo državo in se vračajo domov vsaj enkrat tedensko, imajo enake pravice kot drugi delavci v državi njihove zaposlitve. Po odločbi Sodišča Evropske unije kraj bivanja ne sme biti pogoj za te ugodnosti, vendar imajo čezmejni delavci včasih težave pri uveljavljanju socialnih ugodnosti, ker so te še vedno vezane na kraj bivanja. (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=462&langId=sl>, 26. 8. 2011)

4.7 Temeljne pravice delavcev

- Pravica do iskanja zaposlitve v drugi državi članici,
- pravica do opravljanja dela v drugi državi članici,
- pravica, da med zaposlitvijo tam prebivate,
- pravica, da vas spremlja vaša družina,
- pravica, da ostanete v državi članici, kjer ste opravljali delo,
- pravica, da ste glede dostopa do zaposlitve, delovnih pogojev in vseh ugodnosti, ki bi vam lahko pomagale pri lažji vključitvi v tamkajšnje okolje, obravnavani na enak način kot državljani države članice gostiteljice.

(<http://www.evropejec.si/vsebina.asp?id=4>, 26. 8. 2011)

5 TRG DELA

5.1 Notranji trg

Oblikovanje enotnega trga na prvi pogled pomeni predvsem opustitev meja med državami. Na ta način se povsem sprosti pretok blaga, kapitala, oseb in storitev. Prednosti skupnega trga so zaradi velikosti območja, ki ga zajema, predvsem v usklajenem gospodarskem razvoju v vseh državah članicah EU, v večji stabilnosti, hitrejšem dvigu življenjskega standarda in nenazadnje, v tesnejšem povezovanju držav.

Notranji trg Evropske unije združuje 372 milijonov ljudi, kar pomeni, da je največje prostotrgovinsko območje na svetu (*Evropopotnica, 2003, 12*).

Skupni trg je stopnja ekonomske integracije. Kot navaja sklep Evropskega sodišča, želi skupni trg odstraniti vse ovire v trgovanju v Skupnosti z namenom združitve nacionalnih trgov v enotni trg, ki ustvarja pogoje za čim večje približanje pravemu notranjemu trgu. Enotni trg je torej nadaljevanje skupnega trga in notranji trg je zaključek tega procesa (*Moussis, 1999, 88–89*).

5.2 EURES

Predstavlja omrežje javnih služb za zaposlovanje in njihovih nacionalnih partnerjev iz držav članic EU, ki deluje zaradi uresničevanja prostega pretoka delavcev. V EURES omrežje so vključene tudi Norveška, Islandija in Švica, to so države, ki so pristopile k Skupnemu evropskemu gospodarskemu prostoru. Slovenija je postala članica EURES-a z vključitvijo v Evropsko Unijo. Ker so članice EURES-a javne službe za zaposlovanje, je v Sloveniji za delovanje EURES-a zadolžen Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Glavni cilji EURES-a:

- usklajeno delovanje za uresničevanje prostega pretoka delavcev,
- zagotavljanje odprtosti evropskega trga dela za vse,
- mednacionalno, medregijsko in čezmejno izmenjavanje informacij o prostih delovnih mestih in iskalcih zaposlitve,
- zagotavljanje in izmenjava informacij o delovnih in življenjskih pogojih, trgih dela in pridobivanju poklicnih kvalifikacij,
- ugotavljanje ovir za večjo mobilnost delavcev.

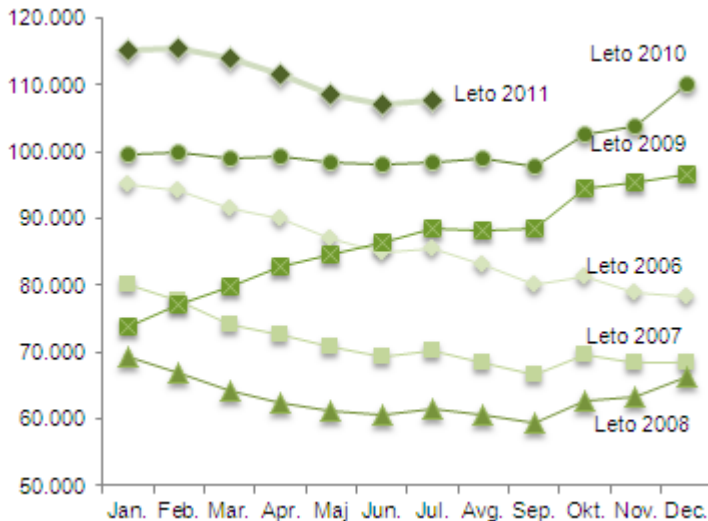
.(<http://www.vzu.si/upload/File/EURES.pdf>, 27.8.2011)

5.1.1 Brezposelnost

Brezposelnost je stanje brez uradne zaposlitve. Registrirano brezposelne osebe so prijavljene na ustreznih zavodih in prejemajo denarna nadomestila. Najpogostejši

vzroki za brezposelnost so problemi v družini, fizična ali psihična nezmožnost opravljanja dela ter vpliv družbe. Brezposelnosti v socializmu praktično ne poznamo, problem predstavlja v kapitalističnih državah. Pogosto je stopnja brezposelnosti odvisna od gospodarskega stanja države (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Brezposelnost>).

5.2.2 Analiza statističnih podatkov registrirane brezposelnosti

Graf 1: Registrirana brezposelnost

(Vir: http://www.ess.gov.si/files/2576/Registrirana_BP_2010_2011.xls)

Kot je razvidno iz grafa je bilo leta 2006 okoli 99.000 registriranih brezposelnih oseb, leta 2007 ter 2008 je brezposelnost padla celo na 70.000 brezposelnih, nato pa se je leta 2009 brezposelnost drastično dvignila na 100.000 in leta 2010 povišala še za 10.000 brezposelnih. V letošnjem letu pa je do polovice leta brezposelnost že začela počasi padati.

5.2.3 Analiza statističnih podatkov o veljavnih delovnih dovoljenjih za tujce

Območna služba	Veljavna delovna dovoljenja po državljanstvu v aprilu 2011				
	Osebnostno delovno dovoljenje	Dovoljenje za zaposlitev	Dovoljenje za delo	Brez delovnega dovoljenja	Skupaj
Vsi	59.226	10.434	4.682	14	74.356
Bivše države iz območja SFRJ	56.350	9.159	4.145	8	69.662
BOSNA IN HERCEGOVINA	33.551	4.140	929	-	38.620
HRVAŠKA	6.940	1.211	549	7	8.707
MAKEDONIJA	5.005	788	732	-	6.525
SRBIJA	3.900	1.677	777	1	6.355
KOSOVO	2.393	1.321	1.124	-	4.838
SRBIJA IN ČRNA GORA	4.393	-	2	-	4.395
ČRNA GORA	168	22	32	-	222
Ostale države	2.876	1.275	537	6	4.694
UKRAJINA	766	354	103	-	1.223
KITAJSKA	345	282	87	-	714
RUSKA FEDERACIJA	311	115	160	-	586
MOLDAVIJA, REPUBLIKA	155	64	18	-	237
DOMINIKANSKA REPUBLIKA	39	151	2	-	192
TAJSKA	86	95	3	-	184
ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE	75	19	17	-	111
TURČIJA	39	15	30	-	84
ALBANIJA	37	10	25	-	72
FILIPINI	29	39	2	-	70

Tabela 1: Veljavna delovna dovoljenja

(Vir: [http://www.ess.gov.si/files/2449/Veljavn DD državljanstvo 2010.xls](http://www.ess.gov.si/files/2449/Veljavn%20DD%20državljanstvo%202010.xls))

Kot je razvidno iz tabele imamo v Sloveniji največ delavcev iz tujine iz bivših držav SFRJ, in sicer kar 69.662. Iz ostalih držav pa jih prihaja še 4.694. Skupno je torej 74.356 veljavnih delovnih dovoljenj za tuje državljane.

5.3 2. maj 2011 – odpravljene omejitve pri prostem pretoku delavcev

V Evropski uniji se je z 2. majem 2011 končalo sedemletno prehodno obdobje, v katerem so lahko stare članice Unije omejevale prost pretok delavcev iz Slovenije ter sedmih vzhodno- in srednjeevropskih držav, ki so se Uniji pridružile maja 2004. To obdobje je bilo razdeljeno na tri faze in v zadnji, od maja 2009 do 2011, sta pri omejitvah vztrajali le še Avstrija in Nemčija.

Načelo prostega pretoka delavcev je del načela prostega pretoka oseb, ki je poleg prostega pretoka blaga, storitev in kapitala ena štirih temeljnih svoboščin skupnega notranjega trga EU. Prost pretok oseb v EU pomeni uresničevanje pravice do vstopa, bivanja in dela v drugi članici.

Pred vstopom Slovenije in preostalih članic, ki so se Uniji pridružile maja 2004, je bilo dogovorjeno sedemletno prehodno obdobje za sprostitev prostega pretoka delavcev. Slovenski delavci bodo tako šele od danes uživali polno pravico do prostega gibanja v EU.

Prehodno obdobje sta v pogajanjih za vstop novink v EU zahtevali predvsem Avstrija in Nemčija, ker je bila cena delovne sile v tedanjih prihodnjih državah članicah veliko nižja kot v omenjenih dveh državah, ki neposredno mejita na največ novih članic.

Z odprtjem trga dela v Nemčiji in Avstriji slovenski delavci ne potrebujejo več dovoljenja za delo v teh dveh državah. Lažje bo tudi slovenskim podjetjem, ki bodo opravljala storitve, saj ne bo več omejevanja s pridobivanjem dovoljenj za napotene delavce. Navala delavcev iz Slovenije na ta dva trga sicer ni pričakovati.

Le tri stare države članice – Velika Britanija, Irska in Švedska – so svoje trge dela sprostile takoj in niso uveljavile sedemletnega prehodnega obdobja. Preostalih 12 starih članic EU pa je to pravico izkoristilo. Pravico do uveljavljanja sedemletnega prehodnega obdobja za delavce iz srednje- in vzhodnoevropskih držav so izkoristile tudi preostale tri članice Evropskega gospodarskega prostora (EEA) – Norveška, Islandija in Liechtenstein – ter Švica.

V sedemletnem prehodnem obdobju je veljala tudi varnostna klavzula, ki je v primeru resnih težav na trgu dela omogočala ponovno uvedbo omejitev dostopa do trga dela v posamezni državi EU, ki je med sedemletnim prehodnim obdobjem omejitve že odpravila.

Pristopna pogodba z Romunijo in Bolgarijo, ki sta se Uniji pridružili leta 2007, prav tako omogoča sedemletno prehodno obdobje na področju prostega gibanja delavcev, ki se izteče z letom 2014. Slovenija prehodnega obdobja ni uveljavila, saj je ocenila, da delavci iz Bolgarije in Romunije ne bodo ogrozili slovenskega trga dela. Večina novih držav članic je odprla svoj trg dela za Romune in Bolgare, večina držav stare petnajsterice pa je omejitve uveljavila.

(<http://ep.sta.si/2011/05/v-eu-konec-omejitev-za-delavce-iz-slovenije/>, 9.6.2011)

6 RAZISKAVA O DELU V TUJINI, DELU V EVROPSKI UNIJI TER ZAPOSLOVANJU TUJCEV V SLOVENIJI

6.1 Anketa za delavce

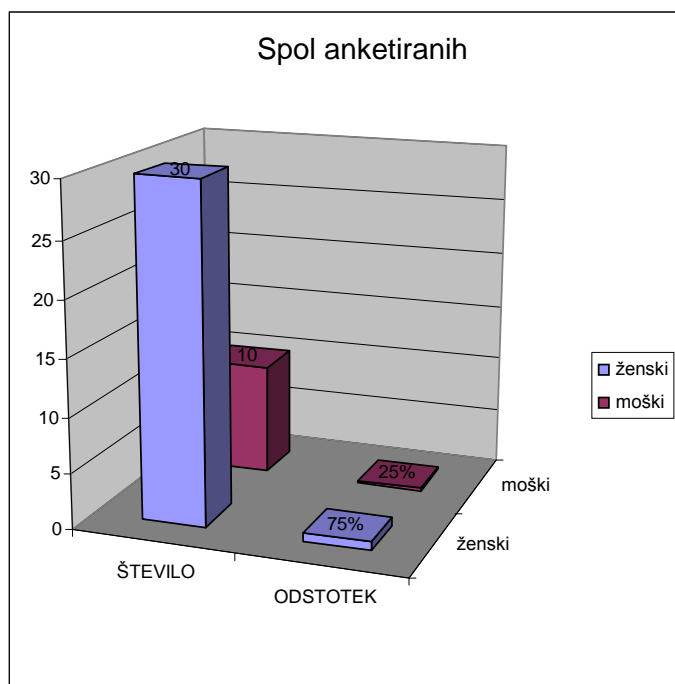
Anketa je bila razdeljena po 40 prijateljem in znancem. Anketiranci so bili različne starosti in spola. Po pregledu vseh izpolnjenih anket, sem ugotovila, da je bilo med anketiranci 10 moških ter 30 žensk.

6.1.1 Spol

- a) ženski
- b) moški

SPOL	ŠTEVILO	ODSTOTEK
ženski	30	75 %
moški	10	25 %

Tabela 2: Spol anketiranih

Graf 2: Spol anketiranih

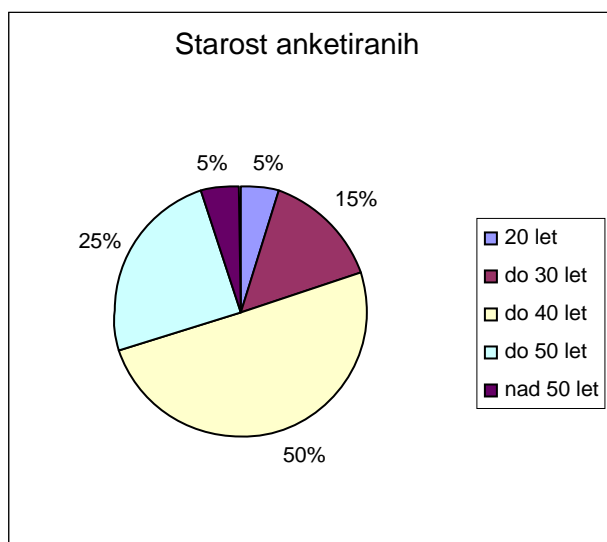
Interpretacija 1: Iz grafa je razvidno, da sem anketirala 30 žensk ter 10 moških, torej 75 % žensk in 25 % moških.

6.1.2 Starost

- a) 20 let
- b) do 30 let
- c) do 40 let
- d) do 50 let
- e) nad 50 let

STAROST	ŠTEVILO	ODSTOTEK
20 let	2	5 %
do 30 let	6	15 %
do 40 let	20	50 %
do 50 let	10	25 %
nad 50 let	2	5 %

Tabela 3: Starost anketiranih

Graf 3: Starost anketiranih

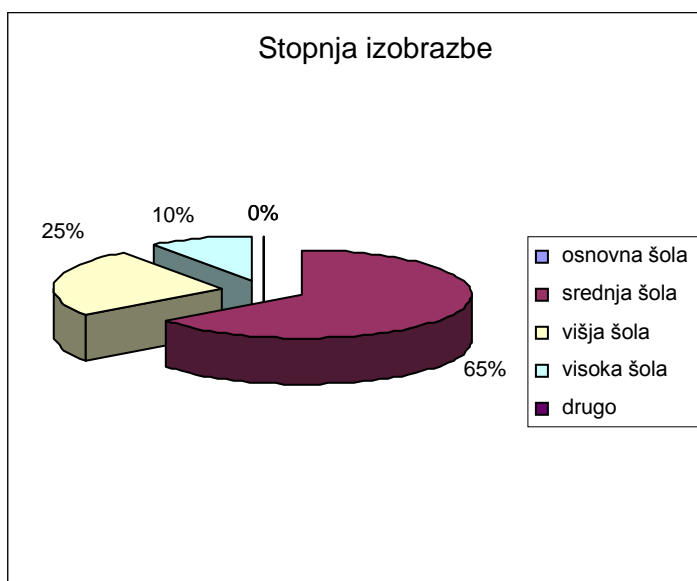
Interpretacija 2: Anketiranci so bili različnih starosti. 20 let sta bila stara 2 anketiranca, kar pomeni 5 %. Do 30 let je bilo starih 6 anketiranih. Do 40 let je bilo starih 20 anketirancev, to je točno 50 %. 10 anketirancev je bilo starih do 50 let, kar pomeni 25 %, in 2 anketiranca sta bila stara nad 50 let.

6.1.3 Stopnja izobrazbe:

- a) osnovna šola
- b) srednja šola
- c) višja šola
- d) visoka šola
- e) drugo ____

STOPNJA IZOBRAZBE	ŠTEVILO	ODSTOTEK
osnovna šola	0	0 %
srednja šola	26	65 %
višja šola	10	25 %
visoka šola	4	10 %
drugo	0	0 %

Tabela 4: Stopnja izobrazbe

Graf 4: Stopnja izobrazbe

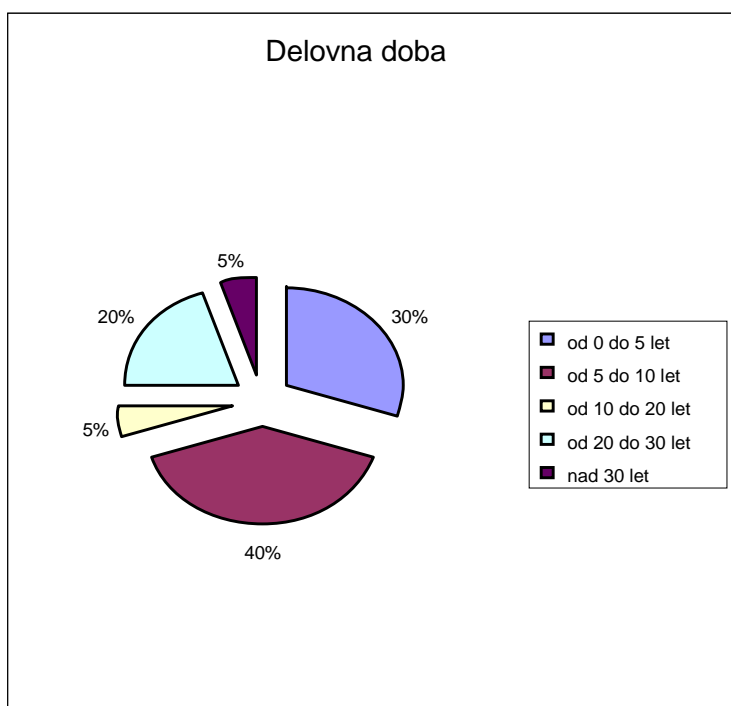
Interpretacija 3: Srednjo šolo je končalo 26 anketirancev, se pravi 65 %. 10 anketirancev, torej 25 %, je končalo višjo šolo. 10 % anketirancev, se pravi štiri anketiranci, pa so končali visoko šolo.

6.1.4 Delovna doba

- a) od 0 do 5 let
- b) od 5 do 10 let
- c) od 10 do 20 let
- d) od 20 do 30 let
- e) nad 30 let

DELOVNA DOBA	ŠTEVILO	ODSTOTEK
od 0 do 5 let	12	30 %
od 5 do 10 let	16	40 %
od 10 do 20 let	2	5 %
od 20 do 30 let	8	20 %
nad 30 let	2	5 %

Tabela 5: Delovna doba

Graf 5: Delovna doba

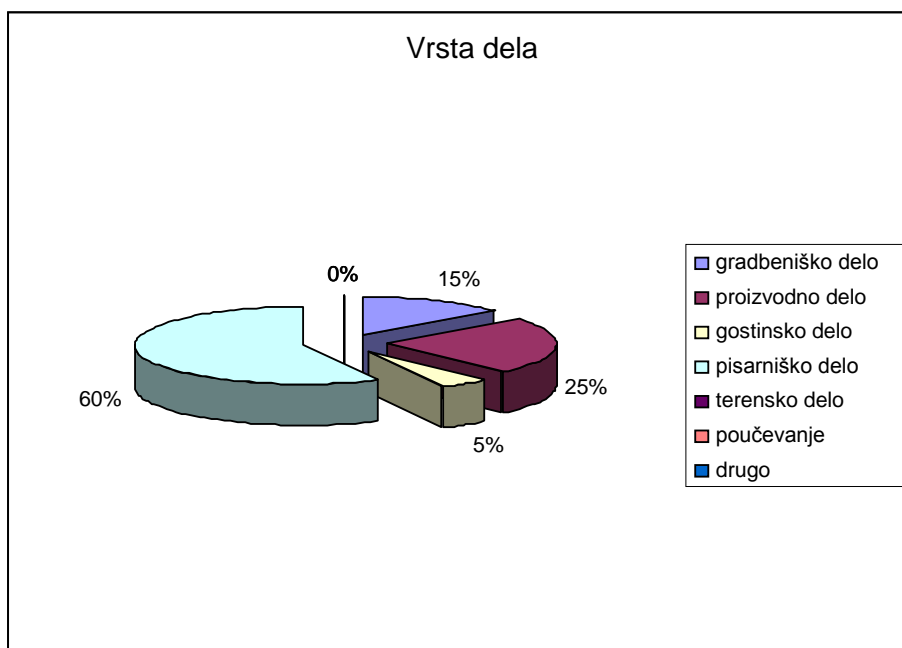
Interpretacija 4: 12 anketirancev ima od 0 do 5 let delovne dobe, to je 30 % anketirancev. 16 anketirancev ima od 5 do 10 let delovne dobe, torej 40 %. Od 10 do 20 let delovne dobe imata dva anketiranca. 8 anketirancev ima od 20 do 30 let delovne dobe in samo dva anketiranca imata nad 30 let delovne dobe.

6.1.5 Kakšno delo opravljate?

- a) gradbeniško delo
- b) proizvodno delo
- c) gostinsko delo
- d) pisarniško delo
- e) terensko delo
- f) poučevanje
- g) drugo _____

VRSTA DELA	ŠTEVILO	ODSTOTEK
gradbeniško delo	4	10 %
proizvodno delo	10	25 %
gostinsko delo	2	5 %
pisarniško delo	24	60 %
terensko delo	0	0 %
poučevanje	0	0 %
drugo	0	0 %

Tabela 6: Vrsta dela

Graf 6: Vrsta dela

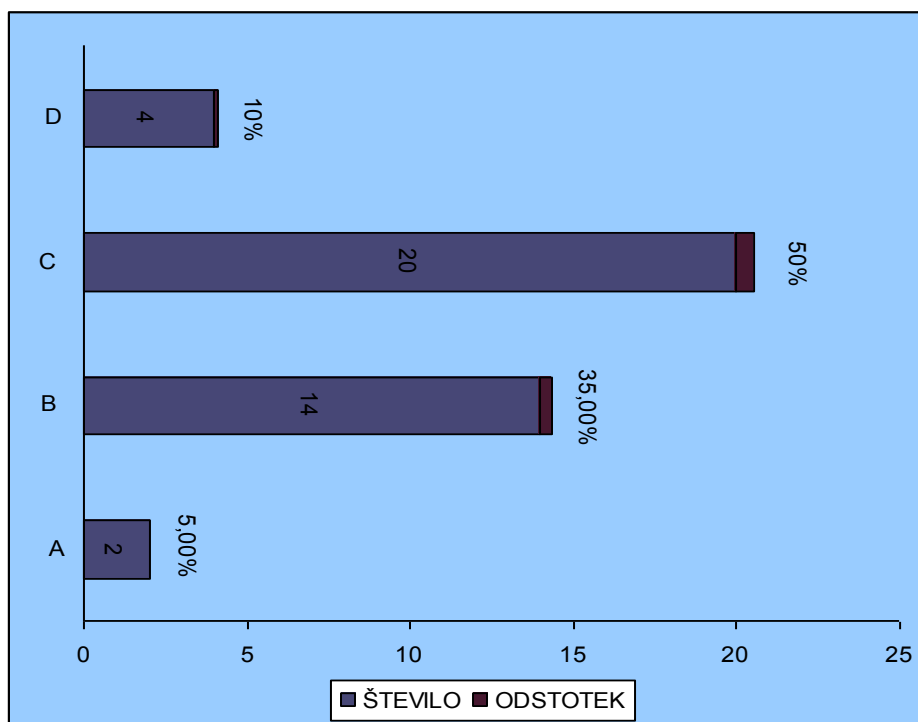
Interpretacija 5: Na vprašanje o vrsti zaposlitve je največ anketirancev odgovorilo pisarniško delo, točno 24 anketirancev. Proizvodno delo opravlja 10 ljudi, se pravi 25 %. Štirje anketiranci opravljajo gradbeniška dela ter 5 % anketirancev opravlja gostinsko delo.

6.1.6 Ste zadovoljni s plačilom za svoje delo?

- sem zelo zadovoljen
- lahko bi bilo bolje
- nisem zadovoljen
- plača je katastrofalna

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	2	5 %
B	14	35 %
C	20	50 %
D	4	10 %

Tabela 7: Plačilno zadovoljstvo

Graf 7: Plačilno zadovoljstvo

Interpretacija 6: Zelo zadovoljna sta svojim plačilom 2 anketiranca, 14 anketirancev je odgovorilo, da bi bilo lahko bolje, 50 % anketirancev pa je odgovorilo da s plačilom niso zadovoljni. 10% anketirancev je celo odgovorilo, da je plačilo katastrofalno.

Glede na rezultate menim, da sta samo dva anketiranca zadovoljna s svojim delovnim mestom, večina pa jih dela zato, da si zaslužijo plačo.

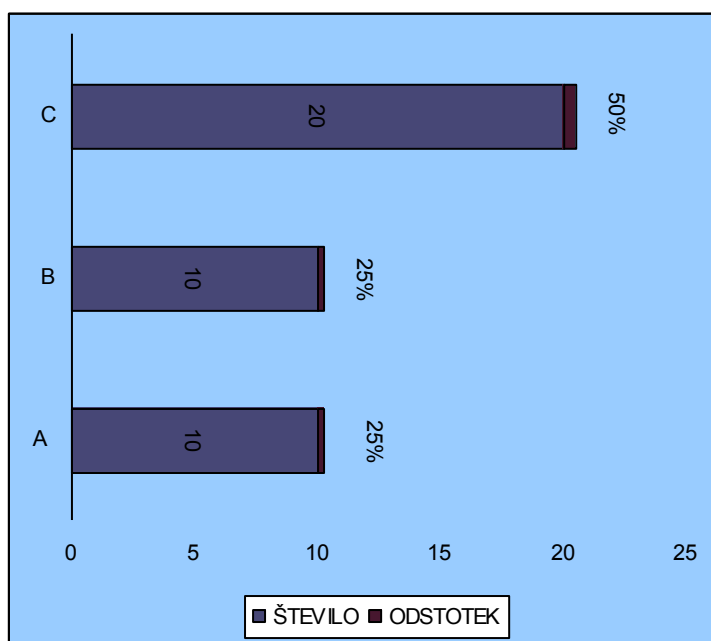
6.1.7 Mislite, da bi v tujini zaslužili več za vaše delo?

- mislim, da ne
- seveda
- odvisno, v kateri državi bi delal

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	10	25 %
B	10	25 %
C	20	50 %

Tabela 8: Plače v tujini

Graf 8: Plače v tujini

Interpretacija 7: 25 % anketirancev je odgovorilo, da v tujini ne bi več zaslužili in 25 % anketirancev je odgovorilo, da bi zaslužili več. Kar polovica pa jih je odgovorila, da odvisno, v kateri državi bi delali.

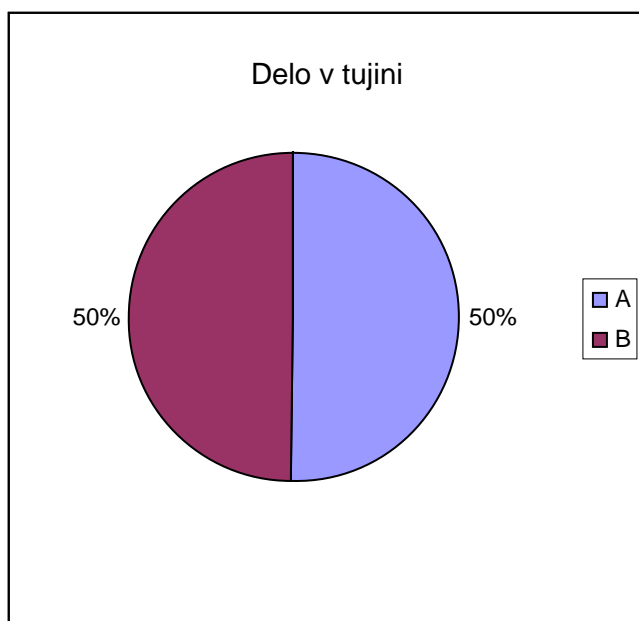
Menim, da je polovica anketirancev dobro osveščena glede gospodarske razvitosti in delovnih pogojev v posameznih EU državah in so zato tudi odgovorili, da je zaslužek odvisen od posamične države.

6.1.8 Ali bi šli delat v tujino?

- a) da
- b) ne

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	20	50 %
B	20	50 %

Tabela 9: Delo v tujini

Graf 9: Delo v tujini

Interpretacija 8: Od 40 anketirancev bi jih 50 % delalo v tujini, 50 % pa jih ne pomisli na delo v tujini.

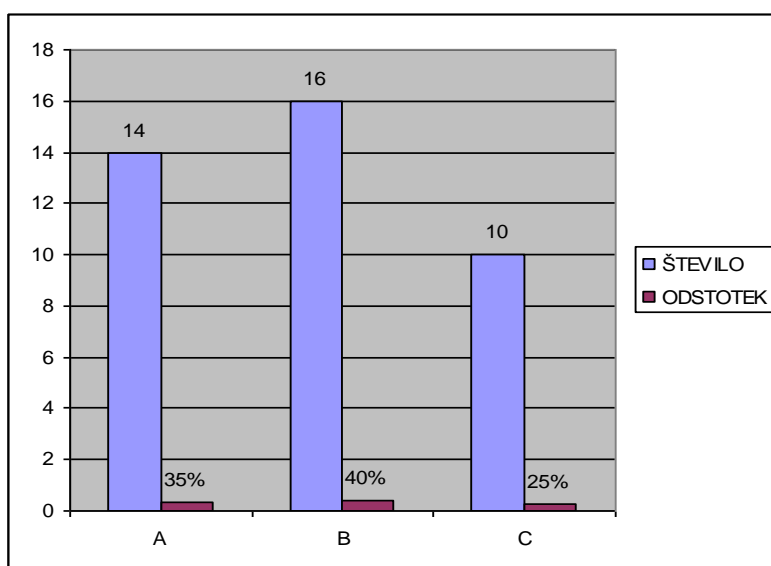
Odgovori niso bili toliko pričakovani, ker sem bila mnenja, da delavci še vedno najrajši iščejo delo doma, saj jim to daje neko varnost in stabilnost. Pa vendar so rezultati pokazali, da se jih polovica zaveda, da je veliko možnosti za zaposlitev tudi v tujini.

6.1.9 Ste seznanjeni s priznavanjem poklicnih kvalifikacij v tujini?

- a) da
- b) ne
- c) me ne zanima

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	14	35 %
B	16	40 %
C	10	25 %

Tabela 10: Poklicne kvalifikacije

Graf 10: Poklicne kvalifikacije

Interpretacija 9: Iz grafa je razvidno, da je 14 anketirancev seznanjenih s poklicnimi kvalifikacijami, 40% anketirancev ni seznanjenih in 10 anketirancev jih je odgovorilo, da jih to ne zanima.

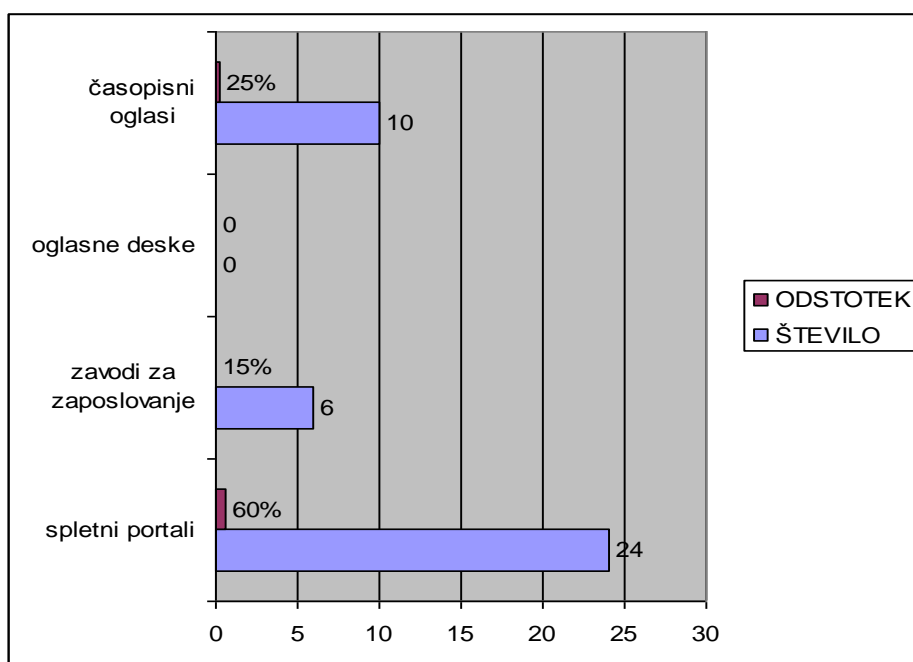
Odgovori so bili pričakovani, saj se verjetno o poklicnih kvalifikacijah zanimajo samo tisti, ki bi šli delat v tujino.

6.1.10 Kateri so vaši viri, ko se zanimate za delo v tujini?

- a) spletni portali
- b) zavodi za zaposlovanje
- c) oglasne deske
- d) časopisni oglasi

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
spletni portali	24	60 %
zavodi za zaposlovanje	6	15 %
oglasne deske	0	0 %
časopisni oglasi	10	25 %

Tabela 11: Viri iskanja dela v tujini

Graf 11: Viri iskanja dela v tujini

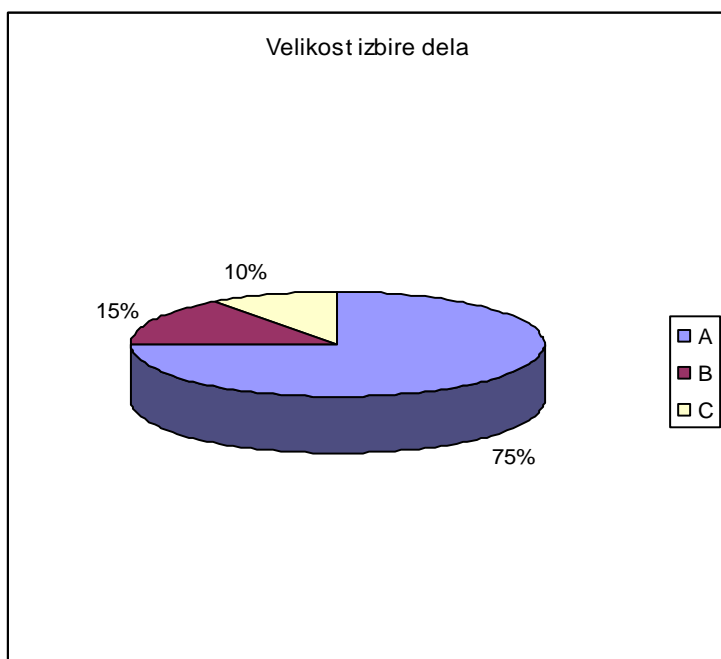
Interpretacija 10: 25 % anketirancev se pri iskanju dela v tujini zanaša na časopisne oglase, samo 15 % delo išče preko zavodov za zaposlovanje ter kar 60 % anketirancev uporablja spletne portale za iskanje dela v tujini.

6.1.11 Mislite, da je dovolj širok spekter izbire dela v tujini?

- a) sploh ni izbire
- b) izbire je več kot dovolj
- c) lahko bi bilo več izbire

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	30	75 %
B	6	15 %
C	4	10 %

Tabela 12: Velikost izbire dela

Graf 12: Velikost izbire dela

Interpretacija 11: 75 % anketirancev meni, da izbire za delo v tujini sploh ni, 6 anketirancev je mnenja, da je dovolj izbire, štirje anketiranci torej 10 %, jih pa meni da bi bilo lahko več izbire.

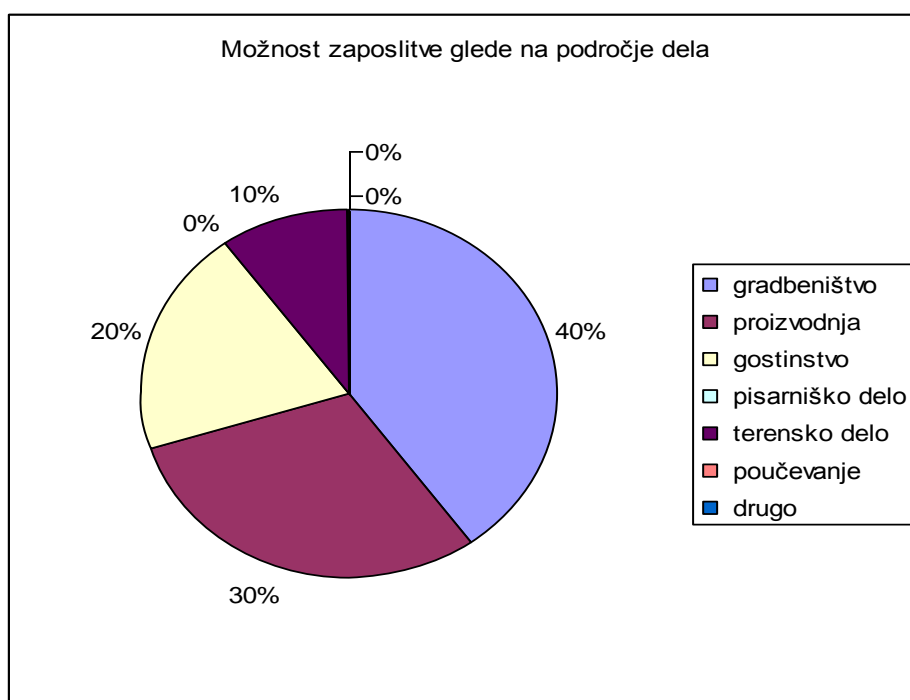
Mnenja sem, da so se anketiranci, vsaj večina, odločili, da dela v tujini sploh ni dovolj, ker so tako obveščeni iz raznih virov, ki vedno bolj poudarjajo, da je brezposelnost v tujini vse večja.

6.1.12 Na katerem področju se vam zdi je največ možnosti zaposlitve v tujini?

- a) gradbeništvo
- b) proizvodnja
- c) gostinstvo
- d) pisarniško delo
- e) terensko delo
- f) poučevanje
- g) drugo _____

PODROČJE DELA	ŠTEVILO	ODSOTEK
gradbeništvo	16	40 %
proizvodnja	12	30 %
gostinstvo	8	20 %
pisarniško delo	0	0 %
terensko delo	4	10 %
poučevanje	0	0 %
drugo	0	0 %

Tabela 13: Področje dela

Graf 13: Področje dela

Interpretacija 12: 40 % anketirancev je mnenja, da je največ možnosti za zaposlitev v tujini v gradbeništvu, 12 anketirancev torej 30 % meni, da je največ možnosti zaposlitve v tujini v proizvodnji, 8 anketirancev je odgovorilo, da se je v tujini najlažje zaposliti v gostinstvu, 10 % anketirancev pa meni da je najlažje dobiti zaposlitev na terenskem delu. Vsi anketiranci pa so mnenja, da se v pisarniškem delu in v poučevanju težko dobi zaposlitev v tujini.

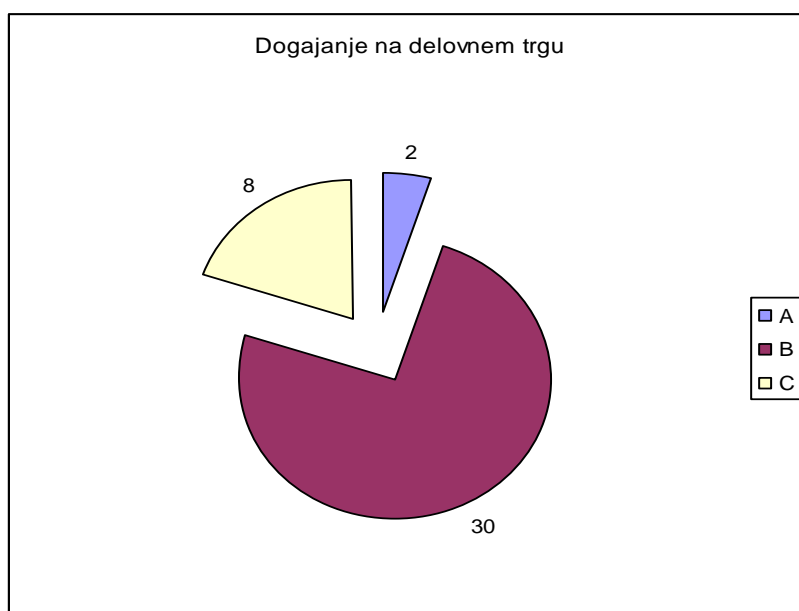
Odgovori so pričakovani, saj večina misli, da takšno stanje, kot je v Sloveniji, kjer imamo največji priliv delavcev iz tujine v gradbeništvu, je tudi drugod po tujini.

6.1.13 Ali redno spremljate dogajanje na delovnem trgu?

- a) da
- b) ne
- c) delovni trg me trenutno ne zanima

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	2	5 %
B	30	75 %
C	8	20 %

Tabela 14: Delovni trg

Graf 14: Delovni trg

Interpretacija13: 5 % anketirancev pravi, da dogajanje na delovnem trgu redno spremljajo, kar 75 % anketirancev pa je odgovorilo, da dogajanja ne spremljajo. 8 anketirancev je odgovorilo, da jih trenutno delovni trg ne zanima.

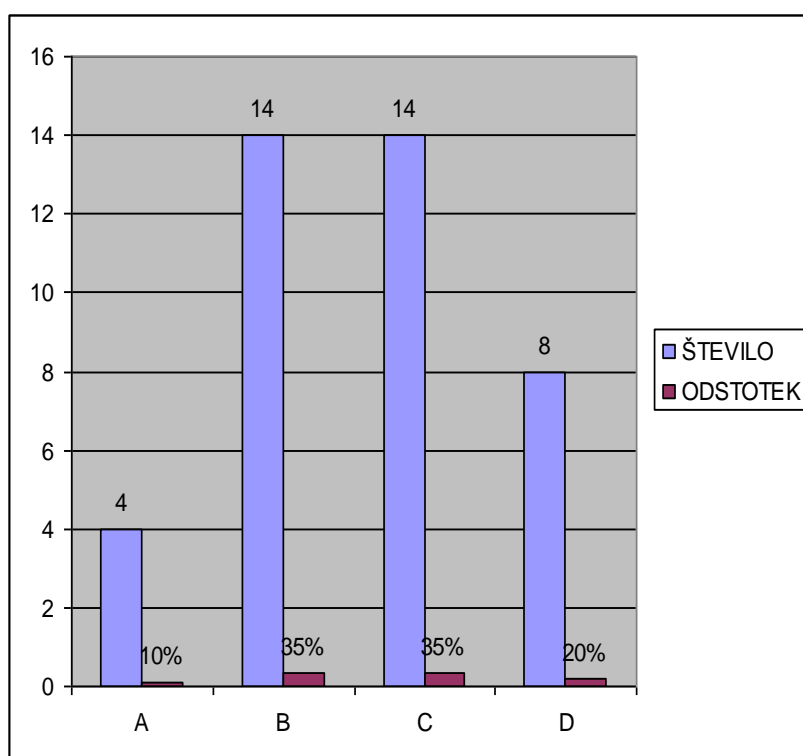
Mnenja sem, da se zanimajo za delovni trg samo tisti, ki bi res radi zamenjali delovno mesto ali pa nasploh poskušajo dobiti delo.

6.1.14 Mislite, da je v Sloveniji dobro poskrbljeno za delavce iz tujine?

- a) zelo dobro
- b) bolje kot za slovenske delavce
- c) slabše kot za slovenske delavce
- d) zelo slabo

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	4	10 %
B	14	35 %
C	14	35 %
D	8	20 %

Tabela 15: Skrb za delavce iz tujine

Graf 15: Skrb za delavce iz tujine

Interpretacija 14: Štirje anketiranci so prepričani, da je za delavce iz tujine zelo dobro poskrbljeno, 35 % anketirancev pa je odgovorilo, da je zanje poskrbljeno slabše kot za slovenske delavce, in ravno toliko odstotkov jih tudi meni, da je za delavce iz tujine bolje poskrbljeno kot za slovenske delavce. 8 anketirancev je mnenja, da je za delavce iz tujine zelo slabo poskrbljeno.

Odgovori so me presenetili, saj sem mnenja, da vsaj 35 % anketirancev meni tako kot jaz, da se za večino delavcev iz tujine skrbi slabše kot za slovenske delavce.

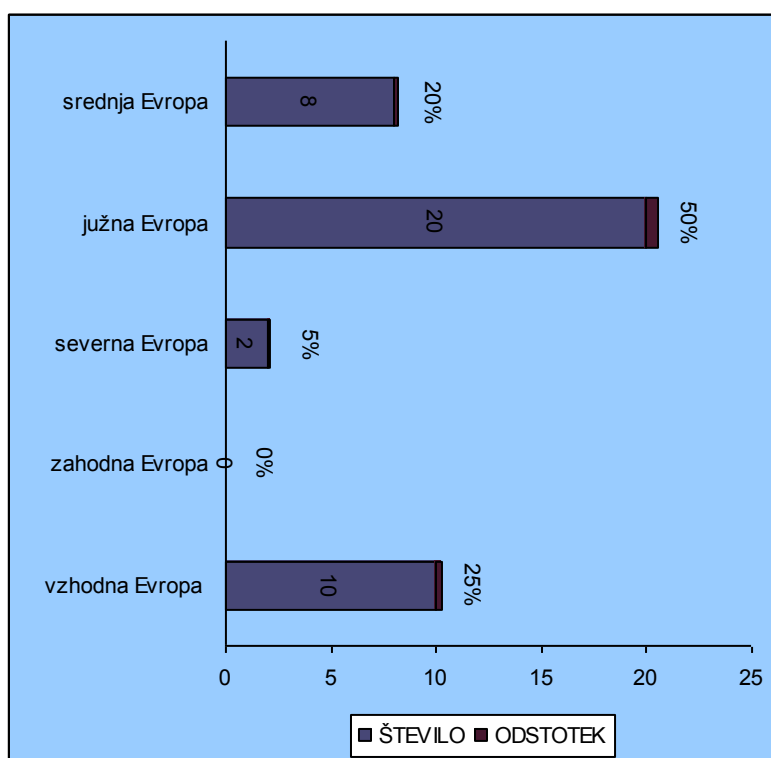

6.1.15 Iz katerega dela Evrope se vam zdi, ima Slovenija največ delavcev?

- a) vzhodna Evropa
- b) zahodna Evropa
- c) severna Evropa
- d) južna Evropa
- e) srednja Evropa

EVROPA	ŠTEVILO	ODSTOTEK
vzhodna Evropa	10	25 %
zahodna Evropa	0	0 %
severna Evropa	2	5 %
južna Evropa	20	50 %
srednja Evropa	8	20 %

Tabela 16: Delavci iz Evrope

Graf 16: Delavci iz Evrope

Interpretacija15: 25 % anketirancev meni, da ima Slovenija največ delavcev iz vzhodne Evrope. Dva anketiranca menita, da ima Slovenija največ delavcev iz severne Evrope in 50 % anketirancev je mnenja, da jih je največ iz južne Evrope. 20 % anketirancev pa meni, da je največ delavcev iz srednje Evrope.

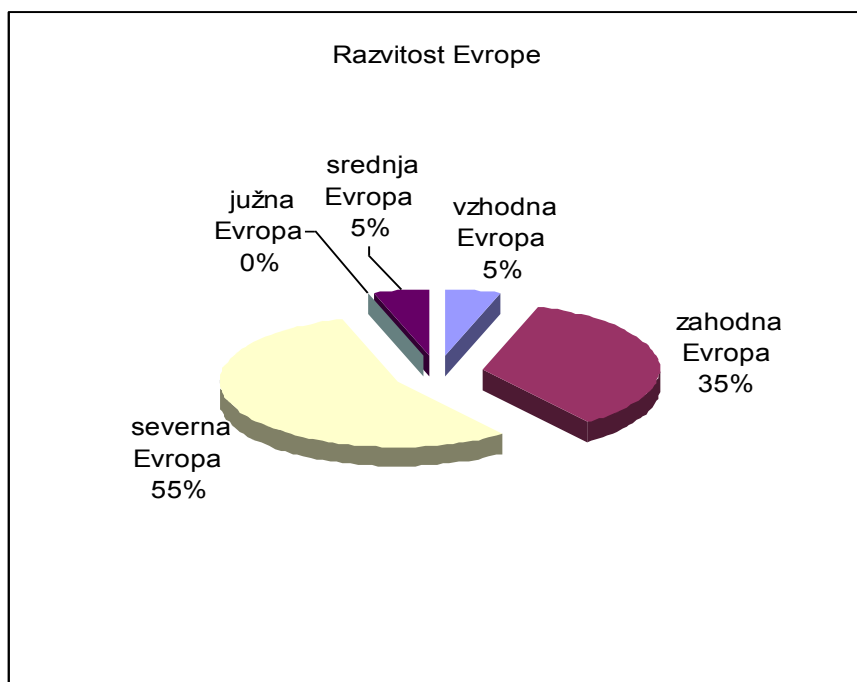
Odgovori so pričakovani, saj je v Sloveniji trenutno res največji priliv tujih delavcev iz južne Evrope.

6.1.16 Kateri del Evrope se vam zdi najboljše gospodarsko razvit, kjer bi vam lahko nudili dobre delovne pogoje ?

- a) vzhodna Evropa
- b) zahodna Evropa
- c) severna Evropa
- d) južna Evropa
- e) srednja Evropa

EVROPA	ŠTEVILO	ODSOTEK
vzhodna Evropa	2	5 %
zahodna Evropa	14	35 %
severna Evropa	22	55 %
južna Evropa	0	0 %
srednja Evropa	2	5 %

Tabela 17: Razvitost Evrope

Graf 17: Razvitost Evrope

Interpretacija 16: Iz grafa je razvidno, da samo 5 % anketirancev meni, da je najbolj gospodarsko razvita vzhodna Evropa, medtem pa jih kar 35 % meni, da je zahodna Evropa najbolj gospodarsko razvita. Več kot polovica, se pravi 22 anketirancev, pa je mnenja, da je najbolj razvit predel Evrope sever. Za srednjo Evropo pa sta se

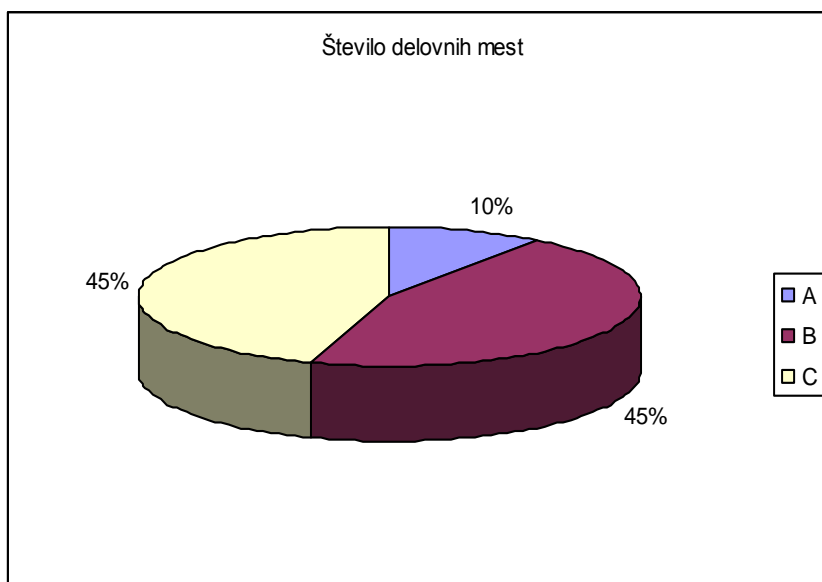
odločila samo dva anketiranca, nihče pa ni mnenja, da je najbolj razvit del Evrope jug.

6.1.17 Mislite, da je v Sloveniji dovolj dela za tuje delavce?

- a) da
- b) premalo dela je tudi za slovenske državljane
- c) ne

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTKI
A	4	10 %
B	18	45 %
C	18	45 %

Tabela 18: Število delovnih mest

Graf 18: Število delovnih mest

Interpretacija 17: Samo štirje anketiranci so mnenja, da je dovolj delovnih mest tudi za delavce iz tujine. 45 % anketirancev je mnenja, da je delovnih mest premalo celo za vse slovenske državljane, prav tako 45 % anketirancev meni da delovnih mest za tuje državljane ni.

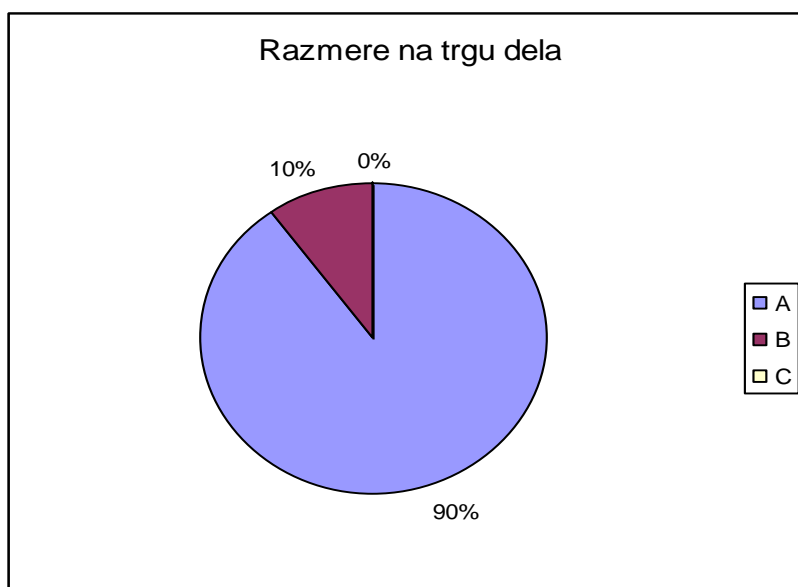
Menim, da so odgovori pričakovani, saj bi država res morala najprej poskrbeti za domače delavce, šele nato zaposliti delavce iz tujine.

6.1.18 Se vam zdi, da odkar smo v EU so se razmere na delovnem trgu umirile?

- a) mislim, da je še slabše
- b) stanje je enako
- c) je veliko bolje

ODGOVORI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
A	36	90 %
B	4	10 %
C	0	0 %

Tabela 19: Razmere na trgu dela

Graf 19: Razmere na trgu dela

Interpretacija 18: Skoraj 90 % anketirancev meni, da so razmere na trgu dela še slabše odkar smo se pridružili EU, 10 % pa jih meni, da je stanje enako. Nihče od anketirancev pa ne meni, da se je stanje na delovnem trgu izboljšalo.

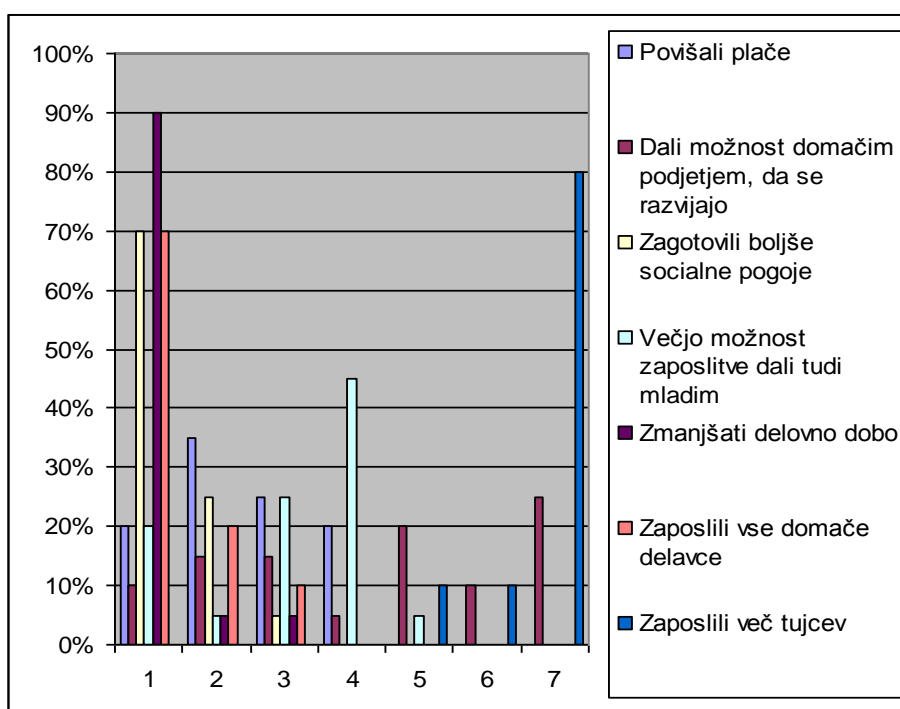
Glede na stanje na delovnem trgu se strinjam, da se razmere na delovnem trgu niso izboljšale, pa vendar upamo, da se bo sedaj, ko so vse ovire o pretoku odstranjene, stanje izboljšalo.

6.1.19 Kaj bi vi najprej naredili, da bi se razmere na delovnem trgu umirile? Označite s številkami od 1–7 od najbolj pomembne izboljšave za vas do najmanj pomembne!

- ❖ Povišali plače _____
- ❖ Dali možnost domačim podjetjem, da se razvijajo _____
- ❖ Zagotovili boljše socialne pogoje _____
- ❖ Večjo možnost zaposlitve dali tudi mladim _____
- ❖ Zmanjšati delovno dobo _____
- ❖ Zaposlili vse domače delavce _____
- ❖ Zaposlili več tujcev _____

POMEMBNI KORAKI PRI IZBOLJŠAVI DELOVNEGA TRGA	1	2	3	4	5	6	7
Povišali plače	20 %	35 %	25 %	20 %	0 %	0 %	0 %
Dali možnost domačim podjetjem, da se razvijajo	10 %	15 %	15 %	5 %	20 %	10 %	25 %
Zagotovili boljše socialne pogoje	70 %	25 %	5 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Večjo možnost zaposlitve dali tudi mladim	20 %	5 %	25 %	45 %	5 %	0 %	0 %
Zmanjšati delovno dobo	90 %	5 %	5 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Zaposlili vse domače delavce	70 %	20 %	10 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Zaposlili več tujcev	0 %	0 %	0 %	0 %	10 %	10 %	80 %

Tabela 20: Izboljšave delovnega trga

Graf 20: Izboljšave delovnega trga

Interpretacija 19:

- 20 % anketirancev je povišanje plač dalo na prvo mesto, 35 % anketirancev je povišanje plač postavilo na drugo mesto, 25 % anketirancev je povišanje plač postavilo na tretje mesto in 20 % anketirancev je povišanje plač postavilo na četrto mesto.
- 10 % anketirancev je razvoj domačih podjetij postavilo na prvo mesto, 15 % je razvoju domačih podjetij dodelilo drugo mesto, prav tako 15 % je podjetja postavilo na tretje mesto, 5 % anketirancev je podjetja postavilo na četrto mesto, 20 % anketirancev je razvoj domačih podjetij postavilo na peto mesto, 10 % anketirancev je podjetja postavilo na šesto mesto in sedmo mesto je razvoju domačih podjetij dodelilo 25 % anketirancev.
- 70 % anketirancev je boljše socialne pogoje dalo na prvo mesto, 25 % anketirancev je izboljšanju socialnih pogojev dodelilo drugo mesto ter 5 % anketirancev je boljšim socialnim pogojem namenilo tretje mesto.
- 20 % anketirancev je zaposlovanje mladih dalo na prvo mesto, 5 % anketirancev je zaposlovanje mladih postavilo na drugo mesto, 25 % anketirancev je zaposlovanje mladih dalo na tretje mesto ter 45 % anketirancev je zaposlovanje mladih postavilo na četrto mesto.
- 90 % anketirancev je zmanjšanju delovne dobe dodelilo prvo mesto, 5 % anketirancev je zmanjšanju delovne dobe dodelilo drugo mesto in prav tako 5 % anketirancev je temu koraku izboljšave dodelilo tretje mesto.
- 70 % anketirancev je zaposlovanje vseh domačih delavcev postavilo na prvo mesto, 20 % anketirancev je zaposlovanju domačih delavcev dodelilo drugo mesto in 10 % anketirancev je zaposlovanje domačih delavcev postavilo na tretje mesto.

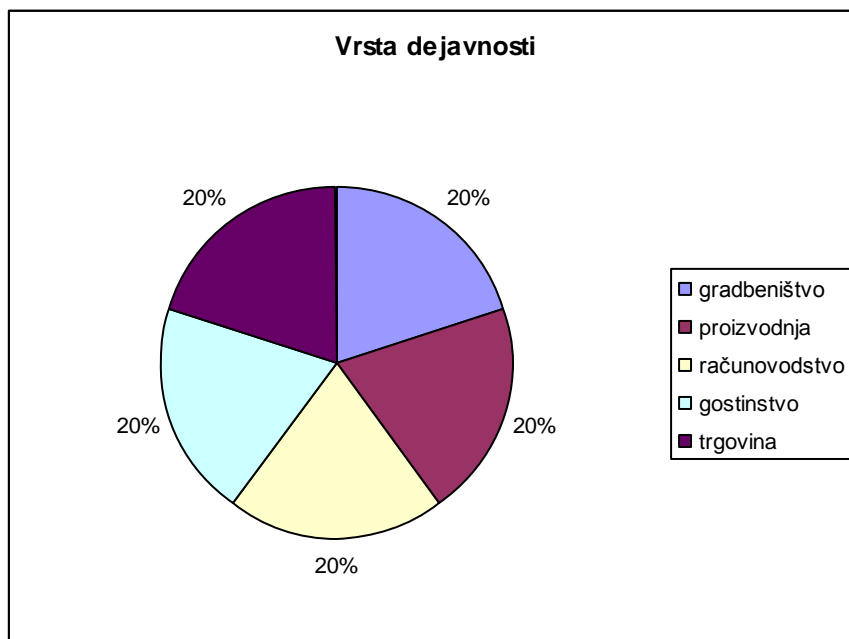
6.2 Anketa za podjetja

Anketa je bila razdeljena med pet podjetij, ki se ukvarjajo z različnimi dejavnostmi. Ankete sem poslala po pošti in anketiranci so jih izpolnili ročno ter jih poslali nazaj.

6.2.1 Vrsta dejavnosti

VRSTA DEJAVNOSTI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
gradbeništvo	1	20 %
proizvodnja	1	20 %
računovodstvo	1	20 %
gostinstvo	1	20 %
trgovina	1	20 %

Tabela 21: Vrste dejavnosti

Graf 21: Vrsta dejavnosti

Interpretacija: Izbrala sem si pet različnih dejavnosti podjetij, in sicer gradbeništvo, proizvodnja, računovodstvo, gostinstvo in trgovino. Vsaka od dejavnosti znaša 20 %, torej skupno 100 %.

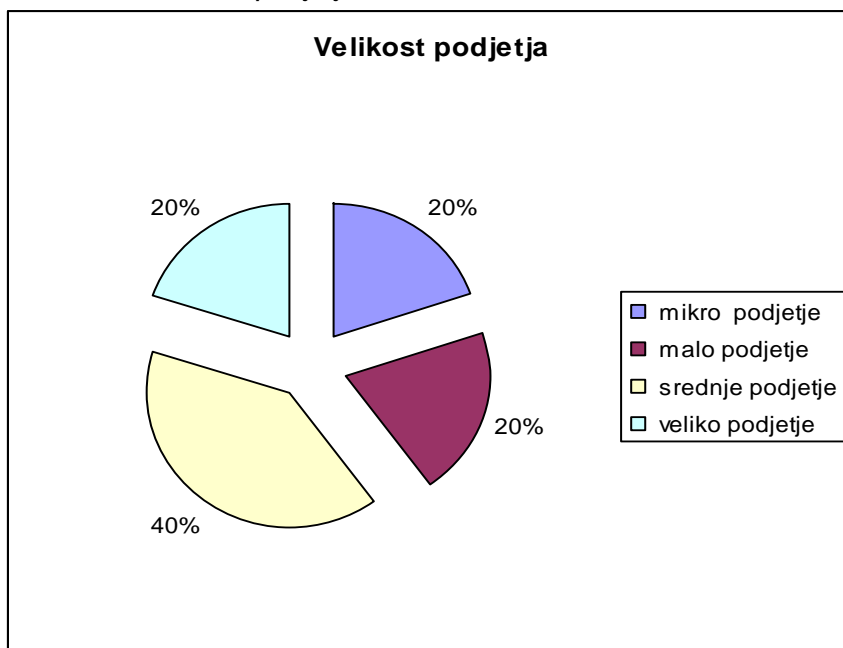
6.2.2 Velikost podjetja?

- a) mikro podjetje
- b) malo podjetje
- c) srednje podjetje

d) veliko podjetje

VELIKOST PODJETJA	ŠTEVILO	ODSTOTEK
mikro podjetje	1	20 %
malo podjetje	1	20 %
srednje podjetje	2	40 %
veliko podjetje	1	20 %

Tabela 22: Velikost podjetja

Graf 22: Velikost podjetja

Interpretacija: Eno podjetje se je označilo kot mikro podjetje, to pomeni, da ima manj kot pet zaposlenih ljudi. Eno podjetje se smatra za malo podjetje, to pomeni, da ima zaposleno manj kot deset ljudi. Za srednje podjetje sta se označili dve podjetji, to pomeni, da imata zaposlenih manj kot 50 ljudi, in eno podjetje se je označilo kot veliko podjetje, to pomeni, da ima zaposlenih več kot 50 ljudi.

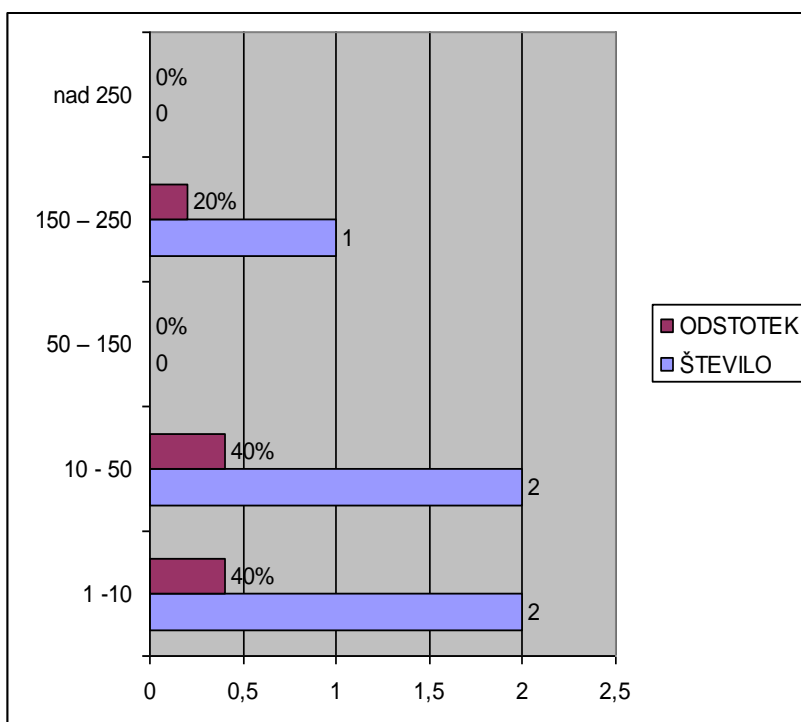

6.2.3 Število zaposlenih?

- a) 1–10
- b) 10–50
- c) 50–150
- d) 150–250
- e) nad 25

ŠTEVILO ZAPOSLENIH	ŠTEVILO	ODSTOTEK
1–10	2	40 %
10–50	2	40 %
50–150	0	0 %
150–250	1	20 %
nad 250	0	0 %

Tabela 23: Število zaposlenih

Graf 23: Število zaposlenih

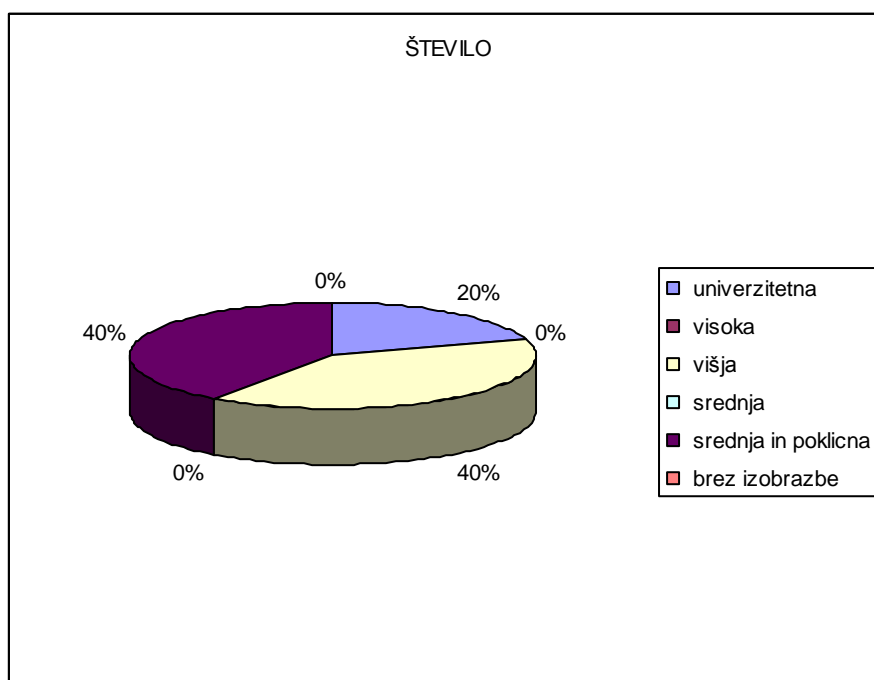
Interpretacija: Dve podjetji sta odgovorili, da imata zaposlenih od 1–10 ljudi, kar znaša 40 %. Dve podjetji sta odgovorili, da imata od 10–50 zaposlenih, kar tudi znaša 40 %. 20 % oz. eno podjetje pa je odgovorilo, da ima zaposlenih od 150–250 ljudi.

6.2.4 S pomanjkanjem katerih izobrazbenih profilov se soočate?

- a) univerzitetna
- b) visoka
- c) višja
- d) srednja
- e) srednja in poklicna
- f) brez izobrazbe

IZOBRAZBENI PROFILI	ŠTEVILO	ODSTOTEK
univerzitetna	1	20 %
visoka	0	0 %
višja	2	40 %
srednja	0	0 %
srednja in poklicna	2	40 %
brez izobrazbe	0	0 %

Tabela 24: Izobrazbeni profil

Graf 24: Izobrazbeni profil

Interpretacija: Eno podjetje je odgovorilo, da jim najbolj primanjkuje ljudi z univerzitetno izobrazbo, dve podjetji, torej 40 % sta odgovorili, da jim primanjkuje delavcev z višjo izobrazbo, ter dve podjetji menita, da jim najbolj primanjkuje delavcev s srednjo ter poklicno izobrazbo.

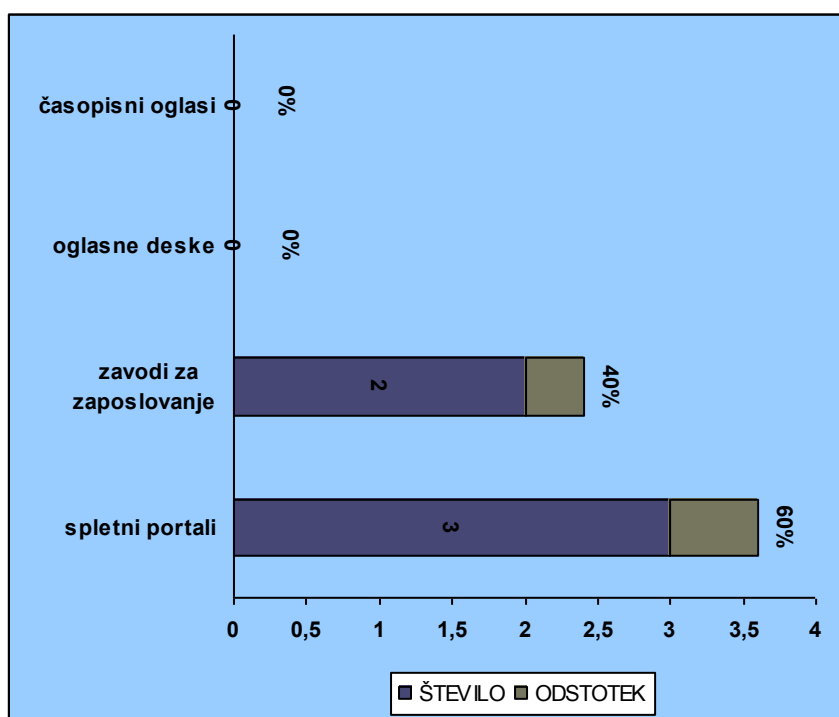
Odgovori so realni, saj se slovenska podjetja na veliko ukvarjajo z izobrazbenimi profili, kar kaže tudi to, da podjetja izobražujejo svoje kadre in s tem pokrijejo pomanjkanje po določenih profilih.

6.2.5 Kje iščete nove sodelavce?

- a) spletni portali
- b) zavodi za zaposlovanje
- c) oglasne deske
- d) časopisni oglasi

VIRI ISKANJA NOVIH SODELAVCEV	ŠTEVILO	ODSTOTEK
spletni portali	3	60 %
zavodi za zaposlovanje	2	40 %
oglasne deske	0	0 %
časopisni oglasi	0	0 %

Tabela 25: Viri iskanja novih sodelavcev

Graf 25: Viri iskanja novih sodelavcev

Interpretacija: 60 % podjetij uporabila za iskanje novih sodelavcev spletne portale, dve podjetji pa nove sodelavce iščeta preko zavodov za zaposlovanje.

Odgovori kažejo na to, da je internet najpogostejša oblika pridobivanja informacij na raznih področjih, tudi kar se delovnega trga tiče in tudi najcenejša.

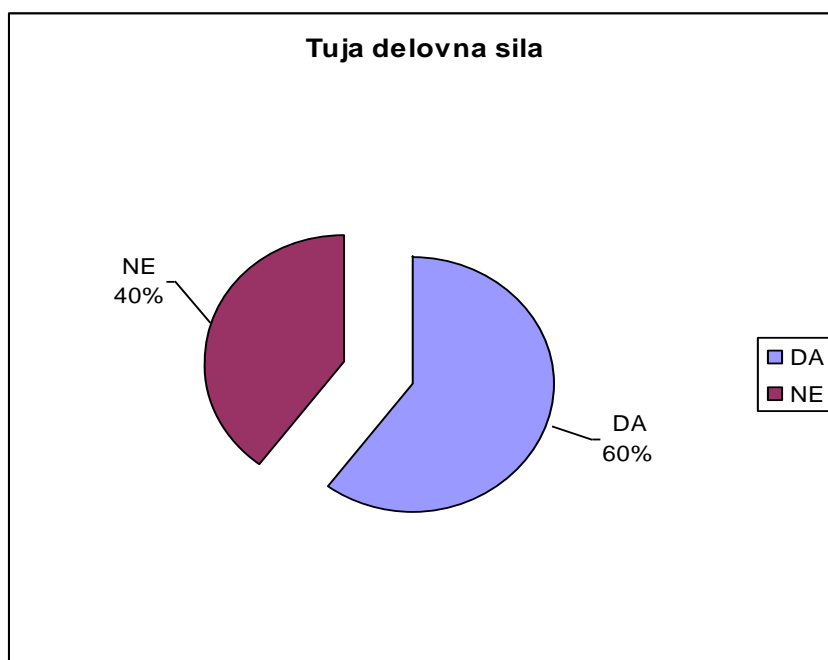
6.2.6 Ali zaposlujete tujo delovno silo?

a) da

b) ne

TUJA DELOVNA SILA	ŠTEVILO	ODSTOTEK
DA	3	60 %
NE	2	40 %

Tabela 26: Tuja delovna sila

Graf 26: Tuja delovna sila

Interpretacija: 60 % podjetij pravi, da zaposlujejo tujo delovno silo, dve podjetji pa pravita, da delovne sile iz tujine ne zaposlujeta.

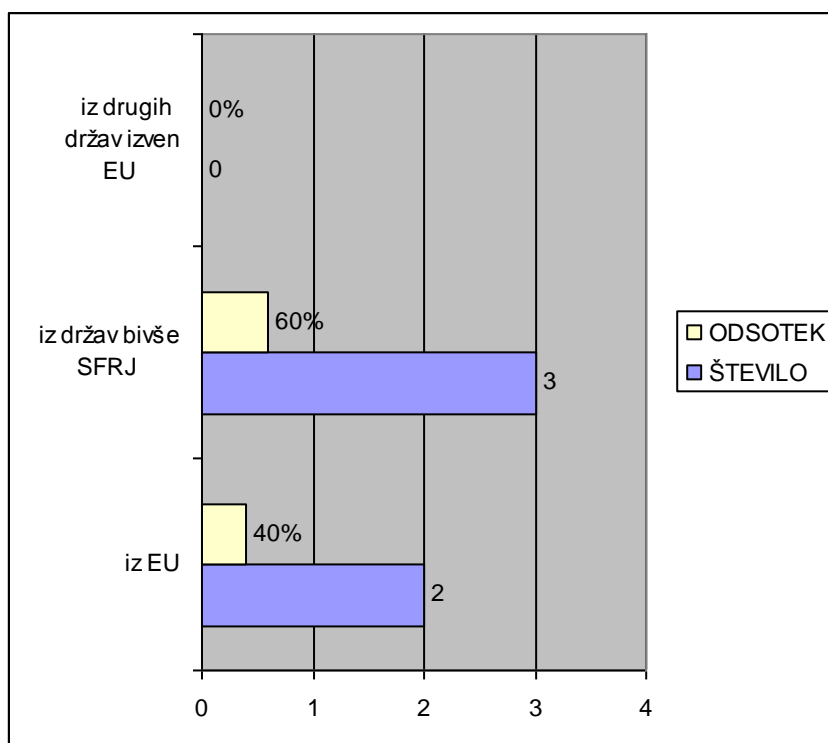
Odgovori niso bili pričakovani, saj sem bila mnenja, da podjetja še vedno rajši zaposlujejo domačo delovno silo, pa vendar vse to kaže na znake napredka.

6.2.7 Državljanom katerih držav bi dali prednost, če na domačem trgu ne bi dobili ustreznih kadrov?

- a) iz EU
- b) iz držav bivše SFRJ
- c) iz drugih držav izven EU

DELAVCI IZ DRUGIH DRŽAV	ŠTEVILO	ODSOTEK
iz EU	2	40 %
iz držav bivše SFRJ	3	60 %
iz drugih držav izven EU	0	0 %

Tabela 27: Delavci iz drugih držav

Graf 27: Delavci iz drugih držav

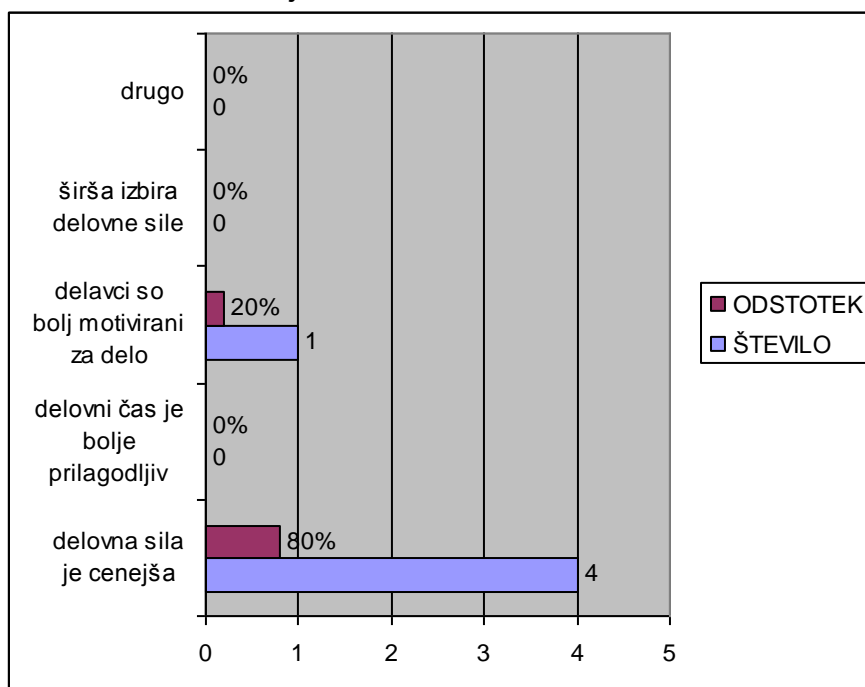
Interpretacija: 60 % podjetij bi dalo prednost delavcem iz držav bivše SFRJ, če bi se zaradi pomanjkanja kadrov v Sloveniji morali odločiti za zaposlitev tuje delovne sile. 40 % podjetij pa bi dalo prednost delavcem iz EU.

6.2.8 Če zaposlujete iz tretjih držav in ne iz držav EU, navedite razloge!

- a) delovna sila je cenejša
- b) delovni čas je prilagodljivejši
- c) delavci so bolj motivirani za delo
- d) širša izbira delovne sile
- d) drugo_____

DELA VCI TRETJIH DRŽAV	ŠTEVILO	ODSTOTEK
delovna sila je cenejša	4	80 %
delovni čas je bolj prilagodljiv	0	0 %
delavci so bolj motivirani za delo	1	20 %
širša izbira delovne sile	0	0 %
drugo	0	0 %

Tabela 28: Delavci tretjih držav

Graf 28: Delavci tretjih držav

Interpretacija: 20 % podjetij pravi, da so delavci tretjih držav bolj motivirani za delo kot ostali delavci. 80 % podjetij pa meni, da je delovna sila iz tretjih držav cenejša.

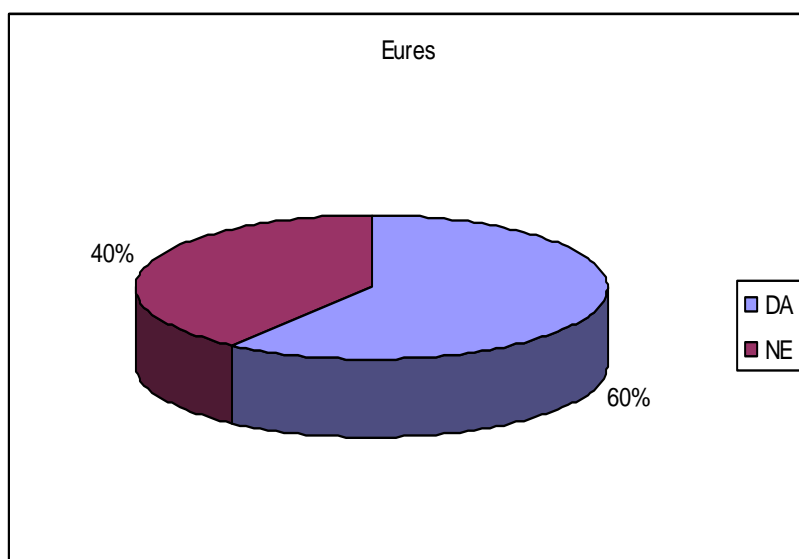
Menim, da je v Sloveniji res veliko delavcev iz tretjih držav, kar je pokazala tudi raziskava, in se strinjam s podjetji, da je verjetno delovna sila iz tretjih držav res najcenejša.

6.2.9 Ali z EURES-om sodelujete pri ponudbi in povpraševanju po delavcih?

- a) da
- b) ne

EURES	ŠTEVILO	ODSTOTEK
DA	3	60 %
NE	2	40 %

Tabela 29: Eures

Graf 29: Eures

Interpretacija: 60 % podjetij pravi, da sodeluje z Euresom pri ponudbi in povpraševanju po delavcih, 40 % pa jih pravi, da z Euresom ne sodelujejo.

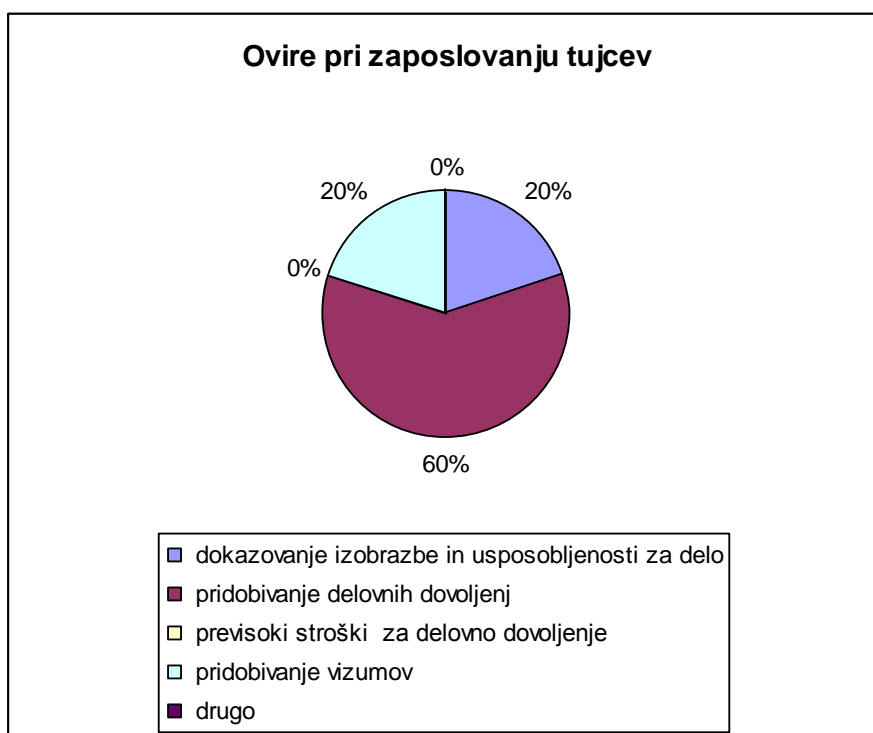
Odgovori so pričakovani, saj je EURES dobro promoviran, je pa mogoče bolj namenjen iskalcem zaposlitve kot delodajalcem.

6.2.10 Kaj je po vašem mnenju največja ovira pri zaposlovanju tuje delovne sile?

- a) dokazovanje izobrazbe in usposobljenosti za delo
- b) pridobivanje delovnih dovoljenj
- c) previsoki stroški za delovno dovoljenje
- d) pridobivanje vizumov
- e) drugo

OVIRE PRI ZAPOSLOVANJU TUJCEV	ŠTEVILO	ODSTOTEK
dokazovanje izobrazbe in usposobljenosti za delo	1	20 %
pridobivanje delovnih dovoljenj	3	60 %
previsoki stroški za delovno dovoljenje	0	0 %
pridobivanje vizumov	1	20 %
drugo	0	0 %

Tabela 30: Ovire pri zaposlovanju tujcev

Graf 30: Ovire pri zaposlovanju tujcev

Interpretacija: Eno podjetje meni, da je pri zaposlovanju tuje delovne sile najtežje dokazovanje izobrazbe in usposobljenosti za delo. Tri podjetja pa menijo, da je najtežje pri zaposlovanju tujcev pridobivanje delovnih dovoljenj. Eno podjetje pa meni tudi, da je najtežje pridobiti vizum za delavce.

Glede na rezultate bi lahko rekli, da je pridobivanje delovnih dovoljenj največja težava pri pridobivanju delovne sile, kar kaže na to, da podjetja zaposlujejo več delovne sile izven Evropske unije, saj so ovire za delavce iz EU sedaj odpravljene.

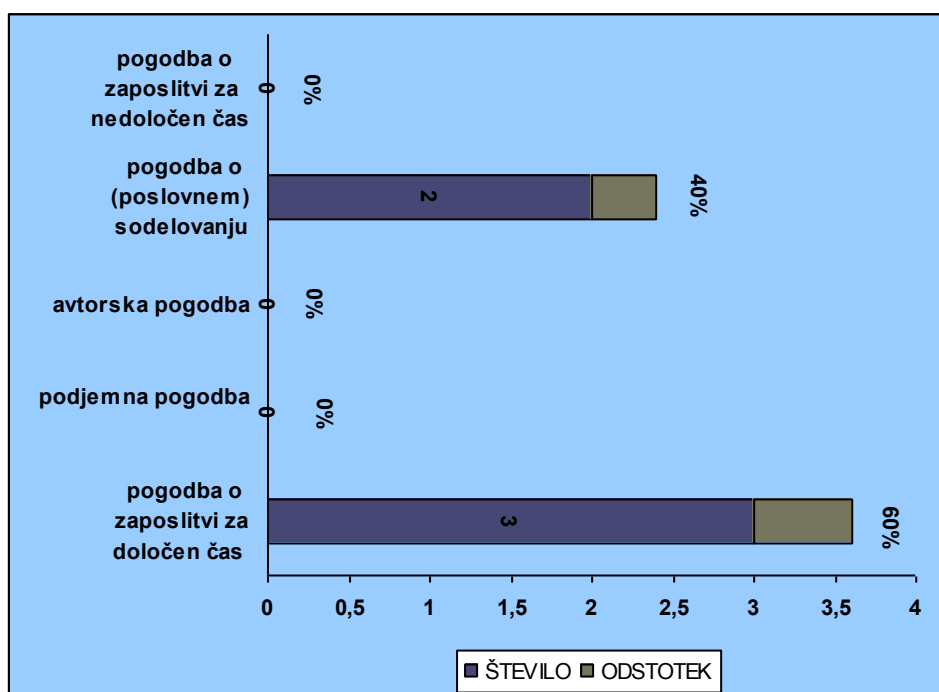

6.2.11 Na kakšen način najpogosteje zaposlujete tujo delovno silo?

- a) pogodba o zaposlitvi za določen čas
- b) podjemna pogodba
- c) avtorska pogodba
- d) pogodba o (poslovnem) sodelovanju
- e) pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas

NAČINI ZAPOSLOVANJA TUJE DELOVNE SILE	ŠTEVILO	ODSTOTEK
pogodba o zaposlitvi za določen čas	3	60 %
podjemna pogodba	0	0 %
avtorska pogodba	0	0 %
pogodba o (poslovnem) sodelovanju	2	40 %
pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas	0	0 %

Tabela 31: Načini zaposlovanja tuje DS

Graf 31: Načini zaposlovanja tuje DS

Interpretacija: 60 % podjetij tujo delovno silo zaposluje s pogodbo o zaposlitvi za določen čas, 40 % podjetij pa delovno silo iz tujine zaposli s pogodbo o poslovnem sodelovanju.

Mnenja sem, da se podjetja s tem zavarujejo pred mogočimi težavami z delavci, zato je tudi najbolj razširjena pogodba o zaposlovanju za določen čas. Če pa so

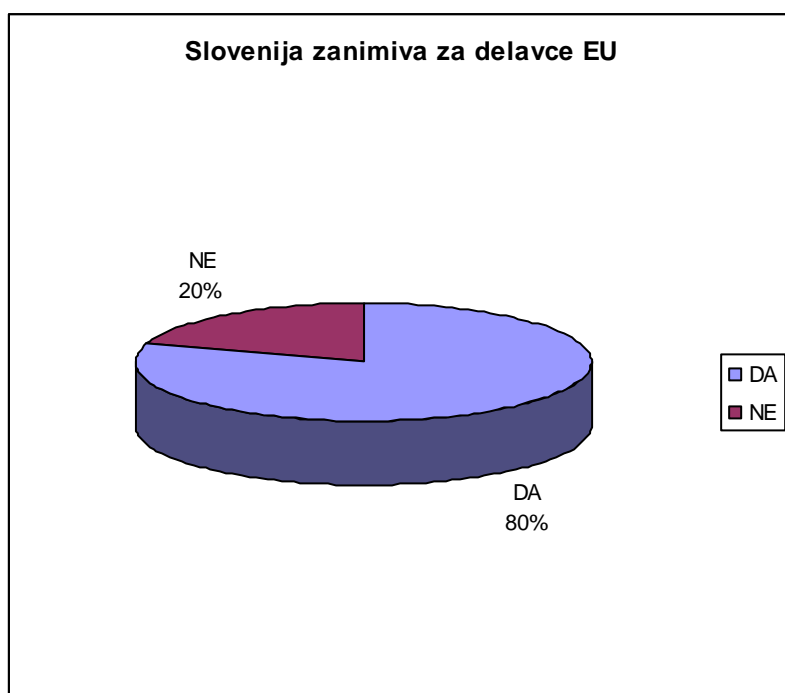
podjetja prepričana, da gre samo za poslovno sodelovanje, bi bilo nepotrebno delavce zaposliti, ampak se podpiše samo pogodba o poslovnem sodelovanju.

6.1.12 Ali menite, da je Slovenija dovolj zanimiva za delavce iz drugih držav članic EU?

- a) da
b) ne

SLOVENIJA ZANIMIVA ZA DELAVCE IZ EU	ŠTEVILO	ODSTOTEK
DA	4	80 %
NE	1	20 %

Tabela 32: Mnenje o Sloveniji

Graf 32: Mnenje o Sloveniji

Interpretacija: 80 % podjetij meni, da je Slovenija dovolj zanimiva za delavce iz EU, eno podjetje pa meni, da Slovenija ni dovolj zanimiva.

Odgovori so pričakovani, čeprav trenutno mislim, da smo veliko bolj zanimivi za delavce iz tretjih držav, vendar pa sem mnenja, da se bo zanimanje delavcev iz drugih držav EU kmalu izboljšalo.

7 POVZETEK RAZISKAV

7.1 Povzetek raziskave za delavce

Pri raziskavi je sodelovalo 40 anketirancev, od tega 30 žensk in 10 moških. Anketirance sem poleg spola, starosti, delovne dobe, vrste dela ter zadovoljstva o njihovi plačah spraševala o delu v tujini.

Ugotovila sem, da bi polovica delavcev šla delat v tujino, druga polovica pa ne.

Spraševala sem jih tudi, kakšni so njihovi viri, ko se zanimajo za delo v tujini in kakšno delo bi v tujini najlažje dobili. Njihovo mnenje je tudi, da v Sloveniji ni dovolj dela niti za naše delavce, kaj šele za delavce iz tujine. 90 % anketirancev pa je mnenja, da se razmere v Sloveniji, odkar smo v EU, na delovnem trgu niso umirile, nekateri so celo mnenja, da se je vse skupaj še poslabšalo.

Rezultati raziskave so zelo realni, saj je delovni trg res nestabilen in vse več ljudi ostaja brez dela. Moramo reči, da je večina anketirancev kar dobro osveščena, kaj se dogaja na domačem in tujem delovnem trgu. Ugotovila pa sem tudi to, da je največja želja vseh anketirancev zmanjšati delovno dobo, izboljšati socialne pogoje in zaposliti vse domače delavce.

7.2 Povzetek raziskave za podjetja

Anketirala sem pet različnih podjetij, ki se ukvarjajo z gradbeništvom, proizvodnjo, gostinstvom, računovodstvom ter trgovino.

Ugotovila sem, da podjetja zaposlujejo tujo delovno silo, vendar le s pogodbami za določen čas ter s pogodbami o poslovnem sodelovanju. Nekatera podjetja pri iskanju novih sodelavcev iz tujine sodelujejo z Euresom, druga podjetja pa imajo druge vire iskanja.

Večina podjetij se strinja, da so težave pri pridobivanju delovnih dovoljenj in pridobivanju vizumov, večina podjetij pa, ko iščejo nove sodelavce, dajo prednost državam bivše SFRJ.

Raziskava je bila zelo poučna, saj sem izvedela, kakšen odnos gojijo nekatera domača podjetja do tuje delovne sile, in tudi to, da se še vedno zanašajo na delavce tretjih držav.

8 ZAKLJUČEK

Prost pretok oseb je poleg prostega pretoka blaga, kapitala in storitev ena od štirih temeljnih svoboščin na notranjem trgu Evropske unije (EU) in eden od principov Rimske pogodbe iz leta 1957, ki pa je bil uveljavljen postopoma.

Načelo prostega gibanja oseb se nanaša na zmanjšanje administrativnih ovir z namenom omogočiti državljanom držav članic EU in njihovim družinskim članom ne glede na državljanstvo, da se prosto gibljejo med državami članicami z namenom, da tam živijo, delajo, študirajo ali se upokojijo.

Slovenci niso zelo zainteresirani za mednarodno mobilnost, saj to prinaša kar nekaj sprememb v njihovem načinu življenja. Potrebno je znanje jezika, najti nov dom, se prilagoditi novim razmeram in načinu življenja.

Odkar so bile v Sloveniji odpravljene omejitve o pretoku delavcev se Slovenija ne srečuje z velikim prilivom iz EU, delež teh delavcev je v primerjavi z delavci iz tretjih držav relativno majhen, saj je delovna sila iz tretjih držav še vedno dostopnejša in cenejša.

Rezultati raziskave so pokazali, da smo se malo ušтели pri predvidevanju, saj je kar polovica anketirancev zainteresirana za delo v tujini. Pa vendar zaenkrat ostajajo doma, saj jim domača država zagotavlja varnost in zavetje.

Podjetja večinoma zaposlujejo tujo delovno silo kljub administrativnim težavam, pa vendar še vedno na veliko zaposlujejo državljane tretjih držav rajši kot državljane drugih držav EU.

Moje mnenje je, da Slovenija daje premajhen poudarek delu v tujini, zato rej ljudje preprosto ne vedo, kako sploh najti način, da bi si našli delo v tujini. Menim, da bi bilo potrebno vsakemu delavcu, ki kadarkoli postane brezposeln in pristane na Zavodu za zaposlovanje, pokazati tudi možnost dela v tujini ali pa ustanoviti institucijo, ki bi že mladim pomagala pri usmerjanju po končanem študiju.

9 LITERATURA IN VIRI

Knjige.

1. Čebular, A. (2000). *Evropopotnica*. Ljubljana: Urad vlade RS za komuniciranje.
2. Kezunovič, M. (2003). *Slovenija in Evropska unija – o pogajanjih in njihovih posledicah*. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za informiranje
3. Končar, P. (1993). *Mednarodno delovno pravo*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 1993.
4. Moussis, N. (1999). *Evropska Unija*. Ljubljana: Littera picta.

Spletne strani:

1. http://ec.europa.eu/eu_law/directives/directives_sl.htm, dostop 9. 6. 2011
2. <http://osha.europa.eu/sl/legislation/directives/directives-intro>, dostop 9. 6. 2011
3. <http://ep.sta.si/2011/05/v-eu-konec-omejitev-za-delavce-iz-slovenije/>, dostop 9. 6. 2011
4. http://www.ess.gov.si/files/2449/Veljavna_DD_drzavljanstvo_2010.xls, dostop 9. 6. 2011
5. http://www.ess.gov.si/files/2576/Registrirana_BP_2010_2011.xls, dostop 9. 6. 2011
6. <http://osha.europa.eu/sl/legislation/directives/the-osh-framework-directive>, dostop 9. 6. 2011
7. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Delavec>, dostop 9. 6. 2011
8. http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_sl.htm, dostop 26. 8. 2011
9. http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_sl.htm, dostop 26. 8. 2011
10. <http://www.evropa.gov.si/si/drzavljanstvo-in-uprava/>, dostop 26. 8. 2011
11. <http://ep.sta.si/2011/05/mobilnost-delovne-sile-gonilo-trajnostnega-razvoja-eu/>, dostop 26. 8. 2011
12. http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/vzajemno_priznavanje_kvalifikacij/, dostop 26. 8. 2011
13. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=462&langId=sl>, dostop 26. 8. 2011
14. <http://www.evropejec.si/vsebina.asp?id=4>, dostop 26. 8. 2011
15. <http://www.vzu.si/upload/File/EURES.pdf>, dostop 27. 8. 2011
16. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Brezposelnost>, dostop 10. 9. 2011

10 KAZALA

10.1 KAZALA TABEL

Tabela 1: Veljavna delovna dovoljenja	11
Tabela 2: Spol anketiranih.....	13
Tabela 3: Starost anketiranih.....	14
Tabela 4: Stopnja izobrazbe	15
Tabela 5: Delovna doba	16
Tabela 6: Vrsta dela	17
Tabela 7: Plačilno zadovoljstvo	18
Tabela 8: Plače v tujini	19
Tabela 9: Delo v tujini	19
Tabela 10: Poklicne kvalifikacije	20
Tabela 11: Viri iskanja dela v tujini	21
Tabela 12: Velikost izbire dela.....	22
Tabela 13: Področje dela	24
Tabela 14: Delovni trg	25
Tabela 15: Skrb za delavce iz tujine	26
Tabela 16: Delavci iz Evrope.....	27
Tabela 17: Razvitost Evrope	28
Tabela 18: Število delovnih mest	29
Tabela 19: Razmere na trgu dela	30
Tabela 20: Izboljšave delovnega trga.....	31
Tabela 21: Vrste dejavnosti.....	32
Tabela 22: Velikost podjetja	33

Tabela 23: Število zaposlenih	34
Tabela 24: Izobrazbeni profil	35
Tabela 25: Viri iskanja novih sodelavcev	36
Tabela 26: Tuja delovna sila	37
Tabela 27: Delavci iz drugih držav	38
Tabela 28: Delavci tretjih držav	39
Tabela 29: Eures	40
Tabela 30: Ovire pri zaposlovanju tujcev	41
Tabela 31: Načini zaposlovanja tuje DS	43
Tabela 32: Mnenje o Sloveniji	44

10.1 KAZALA GRAFOV

Graf 1: Registrirana brezposelnost	10
Graf 2: Spol anketiranih	13
Graf 3: Starost anketiranih	14
Graf 4: Stopnja izobrazbe	15
Graf 5: Delovna doba	16
Graf 6: Vrsta dela	17
Graf 7: Plačilno zadovoljstvo	18
Graf 8: Plače v tujini	19
Graf 9: Delo v tujini	20
Graf 10: Poklicne kvalifikacije	21
Graf 11: Viri iskanja dela v tujini	22
Graf 12: Velikost izbire dela	23
Graf 13: Področje dela	24
Graf 14: Delovni trg	25

Graf 15: Skrb za delavce iz tujine	26
Graf 16: Delavci iz Evrope	27
Graf 17: Razvitost Evrope	28
Graf 18: Število delovnih mest	29
Graf 19: Razmere na trgu dela	30
Graf 20: Izboljšave delovnega trga	31
Graf 21: Vrsta dejavnosti	33
Graf 22: Velikost podjetja	34
Graf 23: Število zaposlenih	35
Graf 24: Izobrazbeni profil	36
Graf 25: Viri iskanja novih sodelavcev	37
Graf 26 :Tuja delovna sila	38
Graf 27: Delavci iz drugih držav	39
Graf 28: Delavci tretjih držav	40
Graf 29: Eures	41
Graf 30: Ovire pri zaposlovanju tujcev	42
Graf 31: Načini zaposlovanja tuje delovne sile	43
Graf 32 : Mnenje o Sloveniji	44

11 PRILOGE

11.1 ANKETA ZA DELAVCE

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni!

Sem študentka višješolskega strokovnega programa Poslovni sekretar. Naslov mojega diplomskega dela je » PROSTO GIBANJE DELAVCEV V EU«. Ker pa me zanima tudi vaše mnenje o tej temi, bi vas prosila, da si vzamete malo časa in odgovorite na spodnjo anketo. Odgovore označite s poljubno barvo. Anketa je anonimna in namenjena izključno v študijske namene. Najlepše se vam zahvaljujem ter vas lepo pozdravljam!

Karmen Konjar

1. SPOL

- a) ženski
- b) moški

2. STAROST

- a) 20 let
- b) do 30 let
- c) do 40 let
- d) do 50 let
- e) nad 50 let

3. STOPNJA IZOBRAZBE:

- a) osnovna šola
- b) srednja šola
- c) višja šola
- d) visoka šola
- e) drugo _____

4. DELOVNA DOBA

- a) od 0 do 5 let
- b) od 5 do 10 let
- c) od 10 do 20 let
- d) od 20 do 30 let
- e) nad 30 let

5. KAKŠNO DELO OPRAVLJATE?

- a) gradbeniško delo
- b) proizvodno delo
- c) gostinsko delo
- d) pisarniško delo
- e) terensko delo
- f) poučevanje
- g) drugo _____

6. STE ZADOVOLJNI S PLAČILOM ZA VAŠE DELO?

- a) sem zelo zadovoljen
- b) lahko bi bilo bolje
- c) nisem zadovoljen
- d) plača je katastrofalna

7. MISLITE DA BI V TUJINI ZASLUŽILI VEČ ZA VAŠE DELO?

- a) mislim, da ne
- b) seveda
- c) odvisno, v kateri državi bi delal

8. ALI BI ŠLI DELAT V TUJINO?

- a) da
- b) ne

9. ALI STE SEZNAJENI S PRIZNAVANJEM POKLICINIH KVALIFIKACIJ V TUJINI?

- a) da
- b) ne
- c) me ne zanima

10. KATERI SO VAŠI VIRI, KO SE ZANIMATE ZA DELO V TUJINI?

- a) spletni portali
- b) zavodi za zaposlovanje
- c) oglasne deske
- d) časopisni oglasi

11. MISLITE, DA JE DOVOLJ ŠIROK SPEKTER IZBIRE DELA V TUJINI?

- a) sploh ni izbire
- b) izbire je več kot dovolj
- c) lahko bi bilo več izbire

12. NA KATEREM PODROČJU SE VAM ZDI JE NAJVEČ MOŽNOSTI ZAPOSLOTITVE V TUJINI?

- a) gradbeništvo
- b) proizvodnja
- c) gostinstvo

- d) pisarniško delo
- e) terensko delo
- f) poučevanje
- g) drugo_____

13. ALI REDNO SPREMLJATE DOGAJANJE NA DELOVNEM TRGU?

- a) da
- b) ne
- c) delovni trg me trenutno ne zanima

14. MISLITE DA JE V SLOVENIJI DOBRO POSKRBLJENO ZA DELAVCE IZ TUJINE?

- a) zelo dobro
- b) boljše kot za slovenske delavce
- c) slabše kot za slovenske delavce
- d) zelo slabo

15. IZ KATEREGA DELA EVROPE SE VAM ZDI, DA IMA SLOVENIJA NAJVEČ DELAVCEV?

- a) vzhodna Evropa
- b) zahodna Evropa
- c) severna Evropa
- d) južna Evropa
- e) srednja Evropa

16. KATERI DEL EVROPE SE VAM ZDI NAJBOLJE GOSPODARSKO RAZVIT, KJER BI VAM LAHKO NUDILI DOBRE DELOVNE POGOJE?

- a) vzhodna Evropa
- b) zahodna Evropa
- c) severna Evropa
- d) južna Evropa
- e) srednja Evropa

17. MISLITE, DA JE V SLOVENIJI DOVOLJ DELA ZA TUJE DELAVCE?

- a) da
- b) premalo dela je tudi za slovenske državljane
- c) ne

18. SE VAM ZDI, DA ODKAR SMO V EU SO SE RAZMERE NA TRGU DELA UMIRILE?

- a) mislim, da je še slabše
- b) stanje je enako

c) je veliko bolje

19. KAJ BI VI NAJPREJ NAREDILI, DA BI SE RAZMERE NA DELOVNEM TRGU UMIRILE? Označite s številko od 1–7 od najpomembnejše izboljšave za vas do najmanj pomembne!

- ❖ Povišali plače _____
- ❖ Dali možnost domačim podjetjem, da se razvijajo _____
- ❖ Zagotovili boljše socialne pogoje _____
- ❖ Večjo možnost zaposlitve dali tudi mladim _____
- ❖ Zmanjšati delovno dobo _____
- ❖ Zaposlili vse domače delavce _____
- ❖ Zaposlili več tujcev _____

Zahvaljujem se vam za vaše iskrene odgovore in vam želim veliko poslovnih uspehov!

Karmen Konjar

11.2 ANKETA ZA PODJETJA

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni!

Sem študentka višješolskega strokovnega programa Poslovni sekretar. Naslov mojega diplomskega dela je » PROSTO GIBANJE DELAVCEV V EU«. Ker pa me zanima tudi vaše mnenje o tej temi, bi vas prosila, da si vzamete malo časa in odgovorite na spodnjo anketo. Anketa je anonimna in namenjena izključno v študijske namene.

Najlepše se vam zahvaljujem ter vas lepo pozdravljam!

1. VRSTA DEJAVNOSTI

_____

2. VELIKOST PODJETJA?

- a) mikro podjetje
- b) malo podjetje
- c) srednje podjetje
- d) veliko podjetje

3. ŠTEVILO ZAPOSLENIH?

- a) 1–10
- b) 10– 50
- c) 50–150
- d) 150–250

e) nad 250

4. S POMANJKANJEM KATERIH IZOBRAZBENIH PROFILOV SE SOOČATE?

- a) univerzitetna
- b) visoka
- c) višja
- d) srednja,
- e) srednja in poklicna
- f) brez izobrazbe

5. KJE IŠČETE NOVE SODELAVCE?

- a) spletni portali
- b) zavodi za zaposlovanje
- c) oglasne deske
- d) časopisni oglasi

6. ALI ZAPOSLUJETE TUJO DELOVNO SILO?

- a) da
- b) ne

7. DRŽAVLJANOM KATERIH DRŽAV BI DALI PREDNOST, ČE NA DOMAČEM TRGU NE BI DOBILI USTREZNIH KADROV?

- a) iz EU
- b) iz držav bivše SFRJ
- c) iz drugih držav izven EU

8 . ČE ZAPOSLUJETE IZ TRETJIH DRŽAV IN NE IZ DRŽAV EU NAVEDITE RAZLOGE!

- a) delovna sila je cenejša
- b) delovni čas je prilagodljivejši
- c) delavci so bolj motivirani za delo
- d) širša izbira delovne sile
- d) drugo _____

9. ALI Z EURESOM SODELUJETE PRI PONUDBI IN POVPRASEVANJU PO DELAVCIH?

- a) da
- b) ne

10. KAJ JE PO VAŠEM MNENJU NAJVEČJA OVIRA PRI ZAPOSLOVANJU TUJE DELOVNE SILE?

- a) dokazovanje izobrazbe in usposobljenosti za delo
- b) pridobivanje delovnih dovoljenj
- c) previsoki stroški za delovno dovoljenje

- d) pridobivanje vizumov
- e) drugo_____

11. NA KAKŠEN NAČIN NAJPOGOSTEJE ZAPOSLUJETE TUJO DELOVNO SILO?

- a) pogodba o zaposlitvi za določen čas
- b) podjemna pogodba
- c) avtorska pogodba
- d) pogodba o (poslovnem) sodelovanju
- e) pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas

12. ALI MENITE, DA JE SLOVENIJA DOVOLJ ZANIMIVA ZA DELAVCE IZ DRUGIH DRŽAV ČLANIC EU ?

- a) da
- b) ne

Zahvaljujem se vam za vaše iskrene odgovore in vam želim veliko poslovnih uspehov!

Karmen Konjar

12 POJMOVNIK

- ❖ **EU:** Evropska Unija
- ❖ **Amsterdamska pogodba:** Marca 1996 je bila v Torinu ob navzočnosti predsednika Evropskega parlamenta Joséja Maríe Gil-Roblesa podpisana Amsterdamska pogodba, ki spreminja Pogodbo o EU, pogodbe o ustanovitvi Evropskih skupnosti in nekatere povezane akte. Ko je maja 1999 začela veljati, se je postopek soodločanja poenostavil, njegovo področje uporabe pa se je še povečalo. Parlament je dobil pravico, da potrdi predsednika Komisije.
- ❖ **Ekstraktivna industrija:** Primarne dejavnosti, ki se ukvarjajo s pridobivanjem neobnovljivih virov.
- ❖ **Migracije:** So fizično gibanje posameznikov ali skupin v geografskem prostoru, ki povzroči trajno spremembo prebivališča.